

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrațiunii (strada
Măcelarilor nr. 21).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Un pas mântuitor.

În numerii 8 și 9 ai „Foi Poporului” din estan, vorbisem și noi, și anume cu multă mâhnire, despre tirgheala ce era pusă la cale între preoții români gr.-cat. din protopopiatul Roșiei, și care era să ducă la acel sfârșit, ca preoții din acel tract să primească o îmbunătățire a salariului lor, din partea ministrului de finanțe (cel peste visteria țerii), în schimb însă li-se puneau pe mâni zale tari în treburile naționale, căci ministrul numai până atunci se obliga să dea fiecăruia ajutor, până îi va plăce de el. Ear' lui până atunci îi place de un preot român, până acela nu se pune stavilă în calea pornirilor lui de maghiarisare îndreptate contra poporului român. Măhniți am scris atunci și plini de durere, căci, ni-se spunea, înțelegerile sînt pe cale a ajunge la sfârșitul dorit de ministrul ungar. Vedeam în statul preotesc gr.-cat. al acestui tract, un frumos ostrov român cutundându-se, și ne durea inima după el. . . Și de atunci până azi în aceeași nedumerire rămăsesem.

Mare ne este, drept-aceea, astăzi bucuria pe care ne grăbim a o împărtăși și iubitului nostru public cetitor, că veste ni-s'a trimis, că mândrul ostrov earăși s'a ridicat la suprafață, și că prin sine însuși mântuitu-s'a de perirea în care era să fie socotit de către națiunea românească!

Luminat-a Duhul Sfânt mințile preoților din vorbă, și în 2 Aprilie n. c. adunați în sinodul de primăvară al tractului, la Zlatna, revenind asupra trebii cu ajutorul, toți unu ca unu, au hotărît a respinge ajutorul din vorbă imbiat de ministru, încredințați fiind despre primejdia ce 'i-ar amenința ca conducători ai poporului, de 'l-ar primi, și guvernul 'i-ar ave oare-cum obligați pentru sine!

Preoții ce n'au fost de față la sinod s'au alăturat la hotărîrea lui, trimițînd declarații în scris!

În aceste zile cari atâtea vesti neplăcute ne-au adus, precum votul sinodului din Sibiu lovitor într'un iubit martir al nostru, apoi votul metropolitului Miron Romanul în casa magnaților spriginind planurile de legi păgâne care fără ajutorul lui de arhieru român, cădeau, și altele, în aceste zile vestea aceasta ne-a venit ca un strigăt de încurajare eșit din voinice piepturi, în mijlocul unei stări apăsate, nădușitoare, încurcate, și ne-a pricinuit bucuria înălțătoare pe care o simți când după o luptă încordată, lungă și des-nădăjduită, ai isbutit a-'ți așterne potrivnicul la pământ!

Felicităm plini de veselie pe iubiții domni preoți, pentru acest avînt bărbătesc prin care au risipit norul urit ce era să se lase peste capetele dinșilor, coperindu-'i ca un vîl trist, și poate pentru totdeauna, înaintea ochilor nației românești!

Ziua de 3/15 Maiu,

aducătoarea aminte de măreța adunare dela 1848 pe Cîmpul-Libertății, lângă Blaj, unde 40.000 de Români, sătui de amar și de jug iobăgesc, s'au strîns și au declarat în numele omenimii și al lui D-zeu, că robi nu vor să mai fie, — a fost și în anul acesta sîrbată cu însuflețire în multe părți de către Românii noștri. În Sibiu s'au adunat un număr frumos de inteligență, seara, și au sîrbătorit ziua în chip liniștit; în Oluj tinerimea universitară română, în mijloc cu mulți fruntași de-ai noștri s'au strîns în grădina Sadler, unde s'au ținut însuflețite discursuri aducătoare aminte de eroii noștri naționali ai marelui an, și de conducătorii mișcării de libertate de atunci; în Brașov industriașii români au făcut de asemenea; în Seliște (lângă Sibiu) bravul popor român, păzit, ce-i drept de mulți gendarmi, a sîrbat ziua în chip foarte însuflețit; tot așa în Nadaș (com. Aradului); în Lunca (com. Tîrnavei-mici); în Saraseu; în Porcești, Boița și Tîlmăcel (l. Sibiu) tot așa; în Iclănzul, unde s'au întîmplat mari greutăți, dar' au fost biruite de brava întreprunere a preoților R. Orbeanu și N. Suci; în Graz (Austria) și în Paris (Francia) tinerimea universitară română aflătoare pe acolo, a sîrbătorit strălucit ziua; în București și în toate orașele României, pe unde se află despărțeminte de ale Ligei, ziua a fost mîndru prăznuită.

Și așa mai departe.

Bine e și frumos ca astfel de zile să fie cât se poate mai sus ridicate prin vrednice sîrbătoriri. Căci, cum am zis-o, un popor foarte mult se socotește după felul cum el își cinstește pe oamenii sei mari și zilele mari din viața și istoria sa.

FOIȚA.

Sirena.

Poveste, de Andersen.
(Urmare și fine.)

— Vreau să înfrunt tot, răspuse ea galbină ca moartea.

— Dar' mai e și plata mea, și eu cer mult. Glasul tîu e cel mai frumos glas dintre cele de aci din fundul mării; și o să vrei să te slujești cu el ca să subjugi pe prinț; trebuie să 'mi-'l dai mie, și îți cer cea mai scumpă comoară a ta în schimbul beuturii ce-'ți voiu da.

— Ah! zise sirena cea mică, atunci ce îmi mai rămîne, dacă-'mi perd glasul?

— Corpul tîu grațios, mersul tîu frumos, ochii vorbitori. Ajunge atât ca să amețești inima unui bărbat. Ce zici?... scoate limba să o iau ca plată pentru beutura mea.

— Fie! zise sirena.

Vrăjitoarea puse o oală pe foc ca să facă beutura fermecată.

Apoi își sfășie pielea de pe piept cu unghiile și puse în oală sângele negru ce curse. Forme groaznice se grămădiră în fum. Din vreme în vreme mai arunca câte ceva în oală, și după-ce ferse bine, o dădu sirenei. Era limpede ca apa cea mai limpede.

— Na, zise vrăjitoarea.

Și smulse limba sirenei.

Biata sirena nu mai putea nici cînta nici vorbi.

— Dacă te opresc polipii prin pădure, aruncă o picătură de beatură și să vezi cum are să li-se facă degetele mici fărîme.

Dar' polipii se traseră înapoi cu spaimă, când văzură beutura fermecată care strălucia ca o stea.

Când se întoarse sirena la palatul tatălui seu, toate luminile din sala cea mare de bal se stînseseră. Toată lumea durmia.

Cu toate acestea tot nu avu curagiu să între, acum când amuțise și când vrea să-'i

părăsească pe toți, pentru vecie. Simția în inimă o mâhnire adîncă. Se duse în grădină, luă o floare dintre ale surorilor ei, trimise cu mîna o sărutare către locuința părintească și se urcă prin valurile albastre până la lumea pămîntească.

Lumina roșie a dimineții începea să învîlue palatul prințului, și când urcă sirena treptele de marmură, luna tot mai strălucia pe cer.

Înghiți beutura ferbinte și 'i-se părû că un pumnal cu două tășuri îi spintecă inima; leșină și rămase vreme îndelungată ca cum ar fi fost moartă. Când se ivi soarele deasupra apei, se deșteptă. Apoi deodată se pomeni în față cu prințul, care își aținti asupra ei ochii lui frumoși. Ea își plecă capul și văzû că numai avea coadă și că în locul ei avea două picioare frumoase și albe; îi fu rușine și se învîl cu pîru-'i lung.

— Ce ai și de unde vii? o întrebă prințul.

Ea îi răspuse cu o privire tristă dar' vorbitoare: era mută.

Procesul Turzenilor.

Dăm azi, pe scurt, amănunte asupra acestui din urmă proces de presă.

Pertractarea pusă pe 8 ciasuri dimineața, s'a putut începe abia pe la 11, fiindcă jurații nu se adunau. Trebuiau aduși ca cu sila. Acușatii toți de față. Cei mai mulți sunt tineri, toți sunt veseli și inteligenți. Președinte al tribunalului e baronul *Szenkereszy*, cu juzii *Becsek* și *Isekutz*; procuror e unul nou, *Sămi*. Între jurații veniți e și dl *Alexe Pop*, dar' la alegere dînsul n'a eșit decât ca suplinitor. Pe banca acușătorilor stau dnii *Teodor Trimbițaș*, învățător în Poiana, *Iuliu Petricaș*, învăț. în Cocu, *Ioan Gaia*, proprietar în Turda, *Nicolae Rusu*, proprietar în Poiana, *Romul Romoșan*, preot în Sîndu, *Iuliu Gel Gelan*, funcționar de poștă, *Simeon Nicoară*, învățător în Lunca, *Simeon Poruț*, învăț. în Turda, *Stefan Mariș*, teolog în Blaj, *Valeriu Moldovan*, student universitar, *George Tatar*, învăț. în Mișchiu, *Ioan Giurgiu*, învăț. în Iara, *Ioan Cadar*, primar în Indol, *Septimiu Basil Murășan*, teolog în Blaj, *Constantin Florian*, învățător în Copandu, *Iuliu P. Murășan*, inv. în Feiurd, — și dl *Andrei Balteș*, răspunzător pentru redacția „Tribunei“.

Apărători sînt dnii *Dr. George Popescu*, avocat în Turda, și *Ioan Russu Șirianu*, redactor la „Tribuna“. Alcătuiindu-se curtea cu jurații președintele tribunalului face istoria procesului, și se cetesc hîrțile privitoare la el, apoi se urmează cu puerea întrebărilor privitoare la felul cum s'a scris adresa și cum s'a trimis:

Dl *Simeon Poruț* spune, că adunți fiind la tîrg de săptemână în o ospetărie, s'au hotărît să trimită scrisoare de încurajare lui A. C. Popovici, osândit la 4 ani închisoare, pentru „Replică“. N'au fost chiar toți de față când au alcătuit-o, dar' a scris-o fiecarele însuși. La poștă a dus-o dl *Gaia*.

Dl *Ioan Gaia* spune, că n'a fost de față la statorirea adresei, dar' a iscălit-o și dus-o la poștă.

Dl *Ioan Giurgiu* a fost de față, știe că s'a trimis spre publicare „Tribunei“.

Stefan Mariș zice, că dînsul ca cleric, se simțea dator să mîngăie pe un om în suferințe. Îndeosebi pe Popovici, care fusese luat la goană pentru noi toți. Cetise *Replică* și i-a plăcut.

Basile S. Murășanu s'a alăturat la facerea adresei, din dragoste cătră luptătorii naționali,

El o luă de mână și o duse în palat. Crezî că călca pe vîrfuri de ace și pe tășuri de cuțite, după-cum spusese vrăjitoarea, dar' îndură durerea și se duse după tîner umblînd ușor ca un nor; și toate femeile ce i-se aflau în cale se minunară de grația și de frumșeta mersului seu.

O îmbrăcără în mătase și tulpan subțire. Nici o femeie nu era frumoasă ca ea, dar' era mută. Roabe îmbrăcate în mătase și stoffe cusute cu aur înaintară cătră ea și cântară gloria prințului și a părechei regale. Una dintre ele era mai frumoasă decât toate celelalte și prințul se uita mai mult la ea și îi zimbăia. Atunci sirena simți o suferință cumplită în inimă. Își aducea aminte că ea cânta odinioară mult mai bine decât roaba aceea și cugeta:

„Oh! dacă ar pute ști că pentru el am rămas fără voce pentru totdeauna“.

Roabele începură a danța. Atunci sirena își prinse mînilor deasupra capului, se ridică în vîrfurile picioarelor și alunecă pe scîndurile sălii cu o grație ce nimeni nu mai văzuse până

între cari numără și pe Popovici. Să se publice de două-ori, n'au dorit.

Furatul Gyalui Farkas cere să se pună întrebările și să răspundă la ele ungurește toți acușatii. Președintele spune, că acușatii iși-au arătat voința să se folosească de dreptul lor de a fi ascultați românește. Dacă vre-unul va voi însă să vorbească ungurește, n'are nimic contra, de silit nu-i poate și nu-i iertat!

În același chip răspund hotărît la întrebări și toți ceilalți acușatii, — afară de *Iuliu Gelan*, care ajungînd în slujbă de poștă, ca să nu-și peardă slujba, s'a lăpădat în chip copilăresc, zicînd, că numai de aceea a făcut-o ca să nu fie cumva prigonit de soții sei, fiind pe atunci slujbaş la banca română din Turda.

Venind la rînd dl *Balteș*, declară că primește răspunderea pentru publicare. Din greșeală s'a publicat de două-ori adresa.

Se cetesc apoi hîrțile privitoare la vieța acușătorilor. Numai dl *Balteș* a fost pedepsit (de 8-ori). Față de dl *E. Brote* se ține și mai departe acușatia (este al 17-lea proces în care e împrișinat!)

Dl *Dr. G. Popescu*, cere tribunalului să hotărască asupra întrebării, că de vreme-ce publicarea s'a făcut de două-ori și întâia e așa de veche, că nu avea drept procurorul să o mai împrucesueze, ear' a doua publicare s'a făcut nu din voea acușătorilor, ci din o greșeală a redacției, se mai poate intra în desbatere asupra vinovăției acușătorilor ori ba? Căci după a d-sale părere, nu!

Președintele declară, în numele tribunalului, că *da*, mai ales că aceasta, după hotărîrea Curiei, rămîne să fie judecată de jurați.

Procurorul ține o scurtă dar' infocată vorbire de acuză, în care se descarcă mai ales contra lui *Aurei Popovici*, și zice că acușatii din mândrie au scris aderența: ca să ajungă și ei martiri!

Urmează apărările.

Dl *Simeon Nicoară* rostește un scurt discurs, arătînd simțămintele de care au fost călăuziți la scrierea adresei. Vorbînd despre martirii din Seghedin și Vaț, președintele îl îndrumă la ordine. Dl *Nicoară* arată cum foile ungurești batjocoresc în chip cocișesc pe Români și nu li-se întemplă nimic, ear' Românilor pentru câte o publicație atât de nevinovată și cinstită, li-se face proces! Unde e dreptatea? (Va urma).

atunci. Fiecare mișcare îi măria frumșeta și ochii ei vorbeau mai adînc inimii decât cântecul roabelor.

Toată lumea era fermecată, și mai mult decât toți era fermecat prințul care îi zicea „fata găsită“. Ea jucă mereu, cu toate-că simțea dureri nespuse în picioare. Prințul vrî să rămîna totdeauna cu el și îi dădu drept să doarmă dinaintea ușii lui pe o pernă de catifea. Puse să-i facă un vestmînt de paj ca să poată merge cu el când eșia călare, și umblară astfel prin păduri imbalsamate în care crăcile verzi îi sărutau umerii în vreme-ce păserelele mici prin frunziș ciripiau în cor. Se urcă cu prințul pe vîrfurile munților înalți și sângele țîșni din picioarele-i delicate; el băgă de seamă, dar' ea rîse și îl urmă atât de departe și atât de sus, încât văzură plutind norii pe sub ei, ca-și-cum ar fi fost stoluri de pasări ce porniau spre țeri străine.

Noaptea când adormiau toți în palatul prințului, ei coborau treptele scării de marmură; picioarele ei, care ardeau, se răcoriau când dau de marea rece, și atunci se gândia

De peste săptemână.

Săptemâna trecută s'au petrecut mai multe lucruri de însemnătate. Ministrul *Bánffy*, venit în încordare cu ministrul din afară al țerii *Kálnoky*, s'a purtat foarte urît în fața acestuia, destăinuind lucruri oficioase ce nu erau de destăinuit și vătămînd pe *Kálnoky*. Acesta înscărbît de-un așa „soț“ de muncă, deși Maiestatea Sa stăruia să nu o facă, a zis că nu mai poate conduce trebile Împărăției, avînd de lucru cu un așa om ca *Bánffy*, și s'a retras. Maiestatea Sa a numit pe altul *Agenor Goluchowski* în locul lui.

*

Altă știre mai însemnată e: votul din cealaltă săptemână, dat de Metropolitul *Miron Romanul* în casa magnaților. Erau planurile de legi despre neconfesionalitate și receptia Jidovilor, a treia-oară puse spre desbatere. S'a pus întrebarea: Primește casa magnaților, ca peste tot, să mai stea la vorbă asupra acestor planuri, ori ba? Dacă se răspunde cu *ba*, ele erau respinse în întregul lor. Metropolitul *Miron* votînd însă și el cu *da* (adecă primește), a făcut să se primească cu un vot mai mult. La intrarea în amănunte, s'a respins, cei drept, neconfesionalitatea, dar' s'a primit, ca legea Jidovilor să fie pusă pe o treaptă cu cea creștinească, avînd aceleași drepturi. Dacă Metropolitul *Miron* vota și el la întâia întrebare *contra*, nici asta nu se primia de loc, căci nici nu se putea sta de vorbă asupra întregului lucru. Dar' așa... Jumătate din foile ungurești îl învinuesc și înjură. O foaie nemțească creștină, numește votul Metropolitului *Miron*: „biciul lui D-zeu“.

*

În *Sibiu* de Duminecă e deschis congresul național bisericesc gr.-or. Vom da amănunte despre ce s'a petrecut mai însemnat în el.

la cei pe care îi lăsase în fundul apei și care odinioară îi erau dragi. Într'o noapte surorile ei se urcară deasupra valurilor țînîndu-se de mîni. Cîntau încetîșor spintecînd valurile; ea le făcu semn, și toate o cunoscără și spuseră căt de rău le părea tuturor de ea. De atunci veniră în toate nopțile și odată văzî printre ele pe bunică-sa care de ani nu mai eșise la suprafața mării; văzî și pe regele mărilor cu coroana pe cap. Îi întinse brațele, dar' el nu îndrăsnî să se apropie de mal căt fiecele lui.

Iubirea prințului pentru sirena cea mică creștea din ce în ce mai mult, dar' nu-i veni nici-odată în gînd să o facă regină, ci simțea pentru ea un fel de iubire cum simți pentru o fetiță mică, frumoasă și bună. Și cu toate acestea, de nu-l putea face să o iee de nevastă, nu putea dobîndi sufletul nemuritor pe care atât îl doria, și chiar în ziua nunții iubitelui ei cu alta, trebuia să se schimbe în spumă de mare.

— Nu mă iubești mai mult decât pe toate celelalte? părea că întrebă ochii se

Lupta în comune.

Din *Silha* (l. Lugoj, comit. Caraș-Severin), primim următoarea scrisoare:

Dle Redactor,

În toate comunele de pe aici, cum va fi și prin alte părți, tablele de pe casele comunale sînt scrise numai în limba *ungurească*, deși comuna noastră *Silha*, spre pildă, e curat românească (300 de familii, abia cu 7 familii străine), ba și protocoalele ședințelor reprezentanței comunale tot numai *ungurește* se purtau și se poartă, nu știu de când, prin comune.

În *Silha*, ținându-se de curînd o ședința a reprezentanței comunale, dl preot gr.-or. *Isaia Popovici* a făcut propunerea (cererea), ca reprezentanța să hotărască, avînd drept la aceasta, ca pe tabla de pe casa primăriei să fie scris și *românește!* Propunerea dlui preot a fost primită de sfatul reprezentanților, fără împotrivire nici din partea celor doi Jidani ce sînt în ea. Văzînd isbînda aceasta dl preot a mai propus, ca să se pună la primărie o lădiță pentru scrisori, pe care ear' să fie scris și *românește*, ear' *protocoalele ședințelor sfaturilor reprezentanței, să fie luate numai în limba română!* Și s'au primit și propunerile acestea, punîndu-se în lucrare.

Avem pentru comună notar ungar și fibirîul și el e Ungur. Și despre acest notar mă simt îndemnat să vă vestesc, că s'a purtat cinstit de tot față de hotărîrile noastre. Nu numai că nu li-a făcut vre-o greutate, dar' din indemn propriu, a făcut ca și în celelalte comune ale notariatului să se purceadă tot așa!

Nu sînt nu știu ce lucruri mari cele-ce vi-le scriu, dar' sînt un început, și nădăjduim ca dela mic să putem apoi pași și la mai mare, treptat.

Un plugar june.

*

Nainte numai cu D-zeu, fraților! Căci multe, Doamne, avem noi de oblit încă și de curățit în comunele noastre!

Stări de lucruri, cum se vede că erau și cele din *Silha* nainte de asta, stau pe fața noastră ca un vîl negru și rușinos, pus în cursul vremii pe obrazul nostru pe încetul și pe nesimțite, cum se lasă praful pe o mobilă frumoasă și-i copere cu vremea tot lustrul ei. Și șireții nostri ne-

cînd o strîngea prințul în brațe și o săruta pe frunte.

— Îmi ești mai scumpă decât ori-cine pe lume, zicea prințul, căci inima ta e mai bună decât a ori-cui. Ții la mine și sameni cu o fată pe care am perdut-o. Corabia pe care mă aflam se încase, fusesem aruncat de valuri pe țerm lângă un templu pe lângă care se plimbau niște fete; una, cea mai tinăra dintre toate, mă văzî și mă scăpă. 'I-am dat inima, însă sameni cu ea și ai făcut să renască în mine icoana ei, dar' ea nu se poate mărita căci e călugăriță; se vede că soartea 'mi-te-a scos înainte ca să 'mi-o aduci aminte și de aceea nu ne vom despărți nici-odată unul de altul.

— Oh! cugetă sirena cea mică, nu știe că eu 'l-am scăpat și 'l-am dus pe valuri până la templu; am stat la pîndă în dosul creștelor valurilor așteptînd ajutor omenesc, și atunci am zărit pe fata pe careo iubește mai mult decât pe mine.

Și oftă adînc, căci lacrimi nu avea.

prieteni au știut pe multe locuri pune acest vîl pe fețele noastre, ear' noi am fost destul de slabi să-l purtăm vreme chiar îndelungată, cât cu știre cât în neștire, cât din nepricepere, cât din slăbiciune ori din lipsă de curagiu de a ridica mâna și a-l da la o parte.

Măcar că, precum arată și cazul din *Silha*, aproape pretutindenea n'am avî decît să voim și să îndrăsnim a ne mișca mâna, și ca pe o pînză de paiangen ușor 'l-am putî înlătura de pe obrazurile noastre. Pe alocurea va merge poate și mai greu, pe unde slujbașii sînt mai răi, mai dârji, dar' tot au să îngădue, căci doar' comuna are drept să hotărască cum ea vrea în treburile sale din lăuntru, — și cu cât mai greu va merge, cu atât mai cinstit îți va rămîne obrazul după-ce 'l-ai liberat de rușinea ce-'l coperea!

Sîntem din toată inima veseli cînd prindem vești, că ici-colo se lucrează în acest fel, — și trimitem felicitări Românilor din *Silha* și preotului lor, că în urmă, au văzut rîul și au avut curagiul a pași contra lui, și a-'l înlătura, după-cum le cerea de altfel și datorința lor de Români. Vrednic de cinste e și notarul din vorbă, care ca puțini alții, s'a arîtat cinstitor al voinței poporului după care trăește. Așa ar trebui să fie toți slujbașii nostri, și cine s'ar mai plînge atunci contra lor?

Binecuvîntările școalelor de stat!

Din *Bozovici* ni-se scrie:

Onorată Redacțiune,

Vă aduc ceva la cunoștință despre maiialul arangiat de învățătorul școlii de stat de aici *Gramma Aurîl*, în 12 Maiu.

Dimineața adunîndu-se elevii înaintea școlii, avea fiecare câte un steag *unguresc* în mîna. Înainte de plecare renegatul învățător dete poruncă în limba maghiară musicanților să înceapă marșul lui *Rákoczy*, și au plecat. Pînă la locul de petrecere, cale de 15—20 minute pe drum sîrmanii copii nu

— Fata dela templu și-a luat rîmas bun dela lume, nu se vor mai vedî, mai cugetă ea; eu sînt cu el, îl vîz în toate zilele, vreau să-l slujesc, să-l iubesc și să mor pentru el.

Și eată se răspîndi vestea că prințul era să se însoare cu fata unui rege vecin și că poruncise să-i facă o corabie minunată pentru călătoria de logodnă. Unii spuneau că prințul se va duce numai să călătorească prin țeara regelui, dar' toată lumea știa că ceruse de nevastă pe prințesa cea frumoasă.

Sirena cea mică dădea din cap zimbînd. Nimeni nu știa ca dînsa gîndurile prințului.

— Voiu plecă să călătoresc, fi zise el, voiu vedî pe prințesa cea frumoasă, așa vor părinții mei, dar' nu mă pot sîll să o iau de nevastă. Nu voiu putî-o iubi, căci nu samenă ca tine, cu fata dela templu. Mai bine m'aș cuuna cu muta mea dragă, cu fetița găsită, care are ochi așa de vorbitori.

Și o sărută, și 'i-se jucă cu pîrul, și o strînsese cu dragoste la piept. Ea simți atîta

cutezau să facă altceva fără să strige la *»Éljen«*-uri! În locul de petrecere, voincosul dascăl a ținut oaspeților o cuvîntare în limba maghiară, din care bunii nostri Români, firește, nu au priceput nimic, deși erau mulți de față.

Dl preot-capelan *Ioan Brinzeiu* cu d-na, apoi dl teolog abs. *Isidor Saberca* și alții, n'au luat parte la acest maiial-scandal. În vremea petrecerii tot jocuri unguerești, și numai în urma multor rugări, a îngăduit dl dascăluț *Mărhia Sa*, să se zică ceva și românește. De vorbit încă tot numai unguerește vorbea, și abia la îndrumarea dlui medic *Absolon Feier*, a vorbit și românește.

Fostul învățător *Vasilie Russu*, la maiialuri pune pe elevi să cînte cele mai multe poezii românești, cari făceau pe părinții români să le salte inima de bucurie; ținea cuvîntări românești, cînd vedea că cea mai mare parte dintre elevi și oaspeți sînt Români.

Rușine fie-'i renegatului *Gramma*, care nesocotește limba și națiunea sa, arîtîndu-se că se poate de „patriot“, ear' în privința învățaturii băieților și chiar a purtării sale morale, e vai deloc! T.

*

Eată blagosloviile școalelor de stat așezate printre Români! Copiii nu învață nimic în ele, căci nu pot, neînțelegînd pe dascălul lor. Trec prin anii prescriși de școală și rămîn tot așa de învățați ca-și-cum au fost cînd au intrat în ele! Cel mult se aleg că știu rostî în chip pocit câte două-trei vorbe unguerești, „ionușpot“, „iorigel“, încolo nici un folos. Bietul băiat se trezește flăcău, și nu poate duce o cărticică în mîna la biserica sa, căci nu știe cetî *românește*. Nu se poate uita în cărțile sfinte, căci nu le cunoaște slovele. Nu poate lua în mîna o foaie românească, că nu-'i cunoaște scrierea. Ear' de voește să aibă și aceste puțințe cari fac podoaba unui flăcău și unui bărbat, și unei femei și unei fete, trebuie să învețe prin sîrguință proprie, afară din școală. Școala pentru el e *pedecă* în loc de a-'i fi ajutor la deșteptarea, la cultivarea sa! Mai mult: O zi de sîrbătoare, care ar trebui să-'ți însenineze și îndulcească

bucurie încît se gîndi la fericirea oamenilor și fi veni să crează că avî suflet nemuritor.

— Ți-e frică ție de mare? o întrebă el cînd se urcără pe puntea corăbiei celei frumoase.

Și fi vorbi de ocean, de furtuni, de întunerecul care învăluia apa, de peștii ciudați care trăiau în fundul ei și de tot ce văzuseră scufundătorii.

Și ea zimbî, căci ea știa toate acestea mult mai bine decât el.

La lumina nopții, cînd nu se afla sus decât cărmaciul, ea sta și se uita la apa limpede. 'I-se păru că vede palatul tatălui seu, că bunică-sa era acolo cu coroana ei de argint uitîndu-se la cărma corăbiei. Surorile ei eșiră din valuri, se uitară la ea cu jale, își uniră mîinile în semn de rugăciune. Ea le zimbî cu bunătate și vrî să le strige că era fericită, dar' trecînd un marinăr, surorile ei se scufundară în apă. Și el crezî că văzuse numai spuma albă a mării.

A doua zi de dimineață corabia intră în portul capitalei vecine. Se auziră sunete de clo-

sufletul, amărit destul încolo de-atâtea miserii, ea 'ți-o preschimbă în zi de durere, chinându-te cu predice ungurești, cu cântări și musică ungurească, cari te isbesc în mândria ta de Român! Oamenii nostri ar fi vrednici de toată lauda când, acolo unde soartea 'i-a osândit să aibă totuși astfel de școale, să se țină departe de împintenatele lor petreceri, ba când chiar pe copiii 'i-ar reține dela ele, punând în aceeași vreme la cale altele, familiare, curate, românești și calde. S'ar face vrajbă? O, de astfel de vrajbă n'am avè să ne spăriem, ea numai cînste ne-ar aduce!

Întrunire agricolă în Săsciori.

(Raportul „Foi Poporului“.)

(Urmare și fine.)

Dl Simu ne-a făgăduit de altfel, că ne va scrie și trimite spre publicare vorbirea dela Săsciori. D-sa a fost mult laudat pentru vorbirea sa, care a făcut foarte bună și plăcută impresie asupra ascultătorilor, și în mulți va fi stăruit dorul, ori trezit hotărîrea de a se apuca de stuăpriet. D-zeu să ajute.

Urmează vorbirea a patra „despre pomi și cultivarea lor“, ținută de domnul Ioan Chirca, vicenotar în Săliște. D-sa, unul din cei mai pricepuți cărți ai nostri în ale pomăritului, arată folosul mare ce-l poate trage țeranul din cultivarea pomilor, putend vinde la timp potrivit cu prețuri foarte bune poamele, ori pregătind din ele felurite articoli de negoț, toți aducători de venit. Spune cari soiuri se plătește mai ales să le cultivăm și cum să umblăm cu pomii ca să rămână mult sănătoși și roditori.

Dl V. Tordășianu ține, în urmă, o vorbire în care arată, pe scurt foloasele Reuniunilor și tovărășiilor agricole, îndemnând pe oameni să spriginească pe cele ce sînt, făcend-se membri ai lor, și întemeiând altele noue în fiecare comună ori, dacă se poate, și mai multe comune la un loc.

Sfîrșindu-se cu acestea șirul de învățături ce se plănuse a se da aci, dl president al adunării, Victor Tordășianu, roagă, de încheiere, pe ascultători, ca cei-ce ar dori, să

pote, bătî de tobe, pe ziduri sus; reviste de soldați, steaguri în vînt și baionete strălucind la soare.

Mai așteptau pe princessa, care se auzia că fusese crescută într'un templu sfânt departe, foarte departe, și acolo învățase toate virtuțile regești.

În sfîrșit veni și ea.

Sirena vrea să o vază mai curend ca să-i admire frumseța, și mărturisî că într'adevăr era frumoasă de tot. Nu mai văzuse nici-odată femeie mai încântătoare, mijloc mai subțire, față mai curată și mai fragedă; sub genele ei lungi și negre, străluciau doi ochi albaștri închis în care cetia că era bună și neprefăcută.

Dumneata 'mi-ai scăpat vieța! strigă prințul, când o văzu. Dumneata m'ai găsit întăiu, când stam întins fără simțire pe țerm.

Și ea se roși când el o strinse la piept.

— Sînt în culmea fericirii, zise el sirenei celei mici. Dorința mea cea mai mare s'a împlinit și tu trebuie să fii încântată de fericirea mea, deoarece ce tu mă iubești fără interes.

binevoească a se înscrie între membri „Reuniunii române de agricultură a comitatului Sibiu“. Apelul dlui Tordășianu a aflat răsădit deloc, și încă foarte îmbucurător: dl Aurel P. Barcianu, prim-comptabil la „Ardeleana“ în Orăștie, s'a înscris ca membru fondator al „Reuniunii“, plătiind taxa de 100 fl. ear' după d-sa încă alți 23 membri ordinari cu taxa de 2 fl la an, între cari multe comune bisericesti și comune politice, două stimabile doamne, anume d-na vîd. Moga, și d-na Morariu, ear' restul țerani a căror nume se vor publica în „Economul“ la timpul seu. Însemnăm aci, că dl A. Barcianu e cel dintăiu membru fondator al Reuniunii agricole! Dee cerul să-l urmeze încă mulți !!

După înscrierea membrilor, dl president Tordășianu încheie adunarea, mulțumind poporului și conducătorilor lui pentru ascultarea ce au dat venind la adunare și pentru interesul cu care au urmărit desbaterile ei.

Dl preot al locului Stoicuța mulțumește Reuniunii pentru cînstea ce a făcut comunei Săsciori punend la cale această întrunire și trimițend-și comitetul seu acolo.

După acestea oaspeții și fruntașii comunei, cărțurari și popor, au fost poțitiți la un prânz în casa dlui primar. Aci la masă s'au ținut și vorbiri: pentru fruntașii comunei Săsciori, care au făcut cu putință comitetului Reuniunii să-și țină adunarea spre a răspândi cunoștințe în de-ale economiei; pentru comitet că a pus la cale adunarea și a ostenit până acolo, și a ținut-o spre mulțumirea de obște, și altele.

Nu vom uita a însemna, că atât la adunare, cât și la masă, a fost mereu de față și dl protopretor al cercului Sebeș, Dör, și că s'a purtat față de adunare și de Români cât se poate de cinstit și binevoitor, laudand chiar și d-sa isprăvile reuniunii pe terenul agricol. Deasemenea a onorat adunarea cu ființa d-sale de față, dl pretor Henteș, membru de altfel și al reuniunii, venind din Sebeș spre acest scop.

M'am întors spre casă cu încredințarea, că de mare folos este pentru poporul nostru această Reuniune, și că în bun pămînt 'i-a dat Dumnezeu să poată lucra! *Prier.*

Ea se inclină și îi săruta mîna, dar' crezî că 'i-se sdrobește inima.

Ziua cununiei prințului nu era să fie pentru ea ziua morții?

Se auziau clopotele sunand puternic; pristinii erau să strige prin tot orașul că prințul și prințesa or să se logodească; pe toate altarele ardeau mirosuri frumoase în vase scumpe de argint. Preoții mișcau cădelnițele, logodnicul și logodnica își dădură mîna și episcopul ceru pentru ei binecuvîntarea cerului. Sirena avea o rochie de stofă scumpă lucrată cu aur și ținea coada rochiei miresei; dar' nu auzia musica solemnă, nu vedea ceremonia sfîntă, căci se gîndia la clipa morții și la tot ce perduse pe lume.

Tot în seara aceea, mirele și mireasa se urcară pe corabie, tunurile bubuiră, steagurile fluturand în vînt; pe punte era întins un covor numai purpură și aur și era ridicat un cort în care era să se odihnească parechia cea tînră în rîcoarea nopții tăcute!

Vîntul umflă pânzele încet, fără zguduiri; corabia alunecă pe apa limpede.

CRONICĂ.

Nouă condamnare. D-na Letiția Stoica n. Șuluț, a fost osândită din partea protopretorului cercului Rodna-veche la 5 zile temniță, pentru-că a adunat felurite obiecte pentru tombola din București. Sentința se bazează pe §-ul 7 din ord. ministerială din 1882 Nr. 18613, în înțelesul căruia este oprită adunarea de — milă. „Delictul se agravează“ se zice în motivar — „prin împregiurarea că mila s'a adunat pentru ușurarea stării unor prizonieri osândiți în mod legiuit“.

Privitor la această osândă, d-na Letiția Stoica ne scrie:

Am primit cu bucurie osînda și mîtin mîndră a suferi pedeapsa dictată, pentru-că știu că cauza pentru care sînt pedepsită este nobilă și sfîntă. Aștept cu hotărîre aplicarea pedepsei fără de a mă mai folosi de recurs, căci și așa n'am la cine. Se pot bucura puternicii zilei și dimpreună cu ei și dl Dr. Ileni, care voiește a-și asigura viitorul pe ruina conaționaliilor sei. Să le fie de bine! Abrud, 25 aprilie 1895. *Letiția Stoica n. St. Șuluț.*

Pecătoase prigoniri. Cu prilegiul asentării la Turda înainte de Paști, trei flăcăi din Vălișoara Ioan Frențu, Teodor Colțor și Iacob Colțor trecend prin Trăscău au cântat „Doina lui Luca ciu“ și alte poesii naționale. Auzind protopretorul cercului Trăscău vitéz Asztalos Gábor, a trimis pe un gendarm după ei, care lovindu-i și împingend-și cu patul puștii 'i-a băgat în cancelaria protopretorului, 'i-a întrebant de nume și apoi 'i-a lăsat să meargă la asentare, amenințandu-i cu temniță de vor cuteza să mai cante despre acel „popă valah“. Însă las' să-și poată înfrica pe flăcăi! Afară în stradă au început a cânta de nou, cum au eșit din cancelarie! — În 1/13 Aprilie însă ei au fost citați la protopretor și pedepsiți cu câte 10 fl. Cei trei flăcăi se țin mîndri că sînt pedepsiți pentru „Doina Părintelui Românilor din Transilvania și Ungaria“! Decât că pedepsirea ca atare e curată batjocură și nedreptate, cum numai dela niște slujbași unguri se încape!

Rentate de slujbaș unguresc. Din Morod ni-se scrie, că notarul de acolo S. Lele, cel cu „meritele“ patriotice în procesul părintelui V. Bălan, își face treburile înainte! Pe când era încă numai substitut, trimisese preotului din Jermata T. Petraș, o scrisoare ungurească, cerend-și lista băieților de altoit. Dl Petraș însă, foarte corect și românește purcezend, a respins scrisoarea, spunend că nu știe ungurește, să-și scrie românește, că ce dorește dela dînsul! Încăpătinatul slujbaș însă, decât să-și scrie româ-

Când se întunecă, aprinseră felinarele colorate și marinarii jucară diferite jocuri frumoase. Sirena cea mică cugeta la ziua în care scosese pentru întăia-oară capul din unde și fusese martoră la o privilește și la o bucurie la fel cu aceasta. Întră în joc învîrtindu-se, după-cum spintecă vîzduhul o rîndunică, când o urmărește cineva. Toți bătură din palme uimiți de atata grație. Ea nici-odată nu jucase așa. Tăișuri de cuțite îi tăiau tălpile, ce e drept, dar' ea nu lua seama, căci se simția străpunsă în inimă de tăișul unui cuțit și mai ascuțit. Știa că în seara aceea îl va vedea pentru cea din urmă oară pe cel pentru care își părăsise părinții și căminul jertfindu-și vocea cea frumoasă, pe cel pentru care suferise în toate zilele chinurile cele mai crude fără-ca el să bănuiească ceva. Pentru cea din urmă oară respira același aer cu el, și se uita împreună cu el la marea adîncă și la cerul sîmănat cu stele. Pentru ea, care încă nu avea suflet și nici nu putea dobândi, acum nu era să mai fie decât noapte vecinică fără cugetări și fără vise.

nește, mai bucuros și-ar fi mâncat pînteni (deși nu s'a născut cu pînteni), și în ziua următoare s'a dus în persoană și i-a cerut în chip brusc preotului lista, spunând că el nu scrie românește! Dl Petraș nu i-a dat însă îndată lista cerută, pentru-ce notarul s'a plâns la vicecomite, ear' acesta a intervenit la consistor pentru „îndrumarea la supunere“ a dlui preot. — Nu cercetăm mai departe dacă a făcut bine ori nu dl Petraș, ne dând îndată, nici în urma cererii cu graiul și românește, lista, adevărat că avea drept să-i ceară scrisoare — scoatem numai la iveală că ținuta d-sale față de cererea unguerească a notarului, a fost foarte corectă, și am dori ca toți preoții noștri să aibă curajul a pași așa față de hârtiile străine ce le vin! —

Desmintire. Privitor la cronica noastră din nr. 14 al foii din estan, de sub titlul „Trecere“, ne scrie economul Ioan Fărcașiu, din Cheud că nu i-a adevărat, că oare-care familiei gr.-cat. de acolo ar ave de gând să-și părăsească legea și să treacă la alta, și că cel-ce ni-a scris așa ceva, a vrut numai să facă nume rău dlui preot cu care nu trăește bine.

De ale Jidanilor. De pe Valea-Arieșului ni-se scrie: Preotul din Luna (comitatul Turda-Arieș) Ioan German, ducându-se într-o seară în cărcîma de lângă drumul ce e pe lângă Arieș, alui Grosman Samuel, unde erau mai mulți oameni din sat, și vre-o doi călători din Vidra și venind vorba despre martirii noștri naționali, preotul ci c'ar fi vorbit cătră un Vidran ceva ce a băgat în Jidan friguri, de revoluție. S'a dus la Turda și l-a denunțat zicînd, că a vătămât și pe fișpan și pe ministru, și câte în lună și în soare! Pe 16 Martie n. a. c. a fost citat la Turda Jidanul și femeia sa, vre-o 3 martori din Lunca și Vidranul la judele cercetător, ear' în 22 Aprilie n. a. c. a fost citat și numitul preot împreună încă cu vre-o trei martori noi, tot din Lunca. Nu s'a ales încă nimic, avînd să mai meargă odată. Eată cum ne sînt de prieteni și aceste urite lipitori, Jidanii, care între noi trăsesc și de pe spatele noastre sug! Și încă noi îi mai spriginim cumpărându-le beutura și marfa lor?

Groznică urmări ale beției. Locuitorul din Vălișoara Ioan Craiu, om dat cu totul beției, trăia, pentru aceasta, foarte rău cu nevastă-sa. În 26 Aprilie n. s'a îmbătat tare de rachiu bînd nu mai mult ca cinci litre. Ducându-se acasă și vrînd să-și bată nevasta, dînsa a fugit în vecinii. Atunci beatul a luat băiatul de 11 ani ce-l avea și a început a-l bate pe el în chipul cel mai crud, și de cumva nu l-ar fi scos vecinii din mîinile lui doară îl și omora! Sămbătă dimineața v-

Sărbarea pe punte țină până la miezul nopții și ea zimbi și jucă cu desnădejdea în inimă, până la urmă. Prințul își sărută mireasa care se juca cu pîrul lui negru, și intrară la braț sub cort spre a se da odihnei.

Se făcu tăcere. Numai cărmaciul sta la locul seu. Sirena își răzîmase brațele de marginea corăbiei cu privirea ațintită înapoi, așteptând cele dintăiu roșete ale dimineții. Știa că va muri când se va ivi cea dintăiu rază de soare.

Atunci își vîzî surorile ridicându-se deasupra valurilor. Toate erau galbene ca și ea; pîrul lor ușor și frumos nu mai flutura în vînt — și-l tăiaseră toate.

Ne-am dat pîrul vrăjitoarei ca să-i fie milă de tine și să nu mori la noapte. Ea ne-a dat cuțitul ăsta cu tăișul și virful ascuțit. Înainte de a răsări soarele, străpunge inima prințului cu el. Atunci, când o curge sîngele lui cald pe picioarele tale, ele se vor uni și se vor face coadă de pește la loc. Astfel te vei pute întoarce la noi sub chipul tîu cel vechiu de sirenă, și vei trăi trei sute de ani

zîndu-se singur, fără băiat, fără femeie, după-ce a stricat tot ce a avut în casă, și după-ce a tăiat cu securea tot ce a avut, haine, haine de pat, ladă, masă, tot, tot — s'a spânzurat! — Eată până unde poate decăde un om dat acestei urite patime!

Denunțatori miserabili. Din Panciova ni-se scrie cu data de 4 Maiu n.: Abia au trecut câteva săptămîni, de când împintenații dela putere pe temeiul pîrei voicosului Tarina Szilárd, au suspendat din oficiu pe bravul medic Dr. Alexandru Pop, pentru păcatul de a se fi născut Român! și eată că acum bravii învățatori români din Satul-nou sînt puși sub cercetare disciplinară: Petru Stoica și Ioan Gaspar. De ce? Eată de ce: Dl Petru Stoica e acusat că ar fi purtat un brîu național, ear' dl Ioan Gaspar, că cu privilegiul unei nunți, la care au fost diver împodobit de mireasă cu o patică tricoloră, a purtat-o la acea nuntă. De astă-dată vînzătorul a fost coconul Barbuleszku Gyula, un reutăcios și jumătate, căci doar' n'a fost un brîu tricolor, ci un brîu alcătuit din 27 colori, o țesătură de ale Seliștenelor, pe care dl Stoica a primit-o dela fratele d-sale I. Stoica, pictor lângă Băița (com. Hunedoarei). Și acum să vă spun cine e pîrîtorul Barbulescu. E învățator, și se zice învățator — român! Scapă-ne, Doamne, cum vei pute, de acesti — „Români!“ Filon.

Un lucru frumos. Din Murăș-Frata primim următoarele șire: Eu subscrisul june, încât mă pricep, vă vestesc, că avem un neguțator român în comuna noastră de 6—7 ani, de când și-a deschis o băcănie, și ne aduce tot felul de marfă ce ne trebuie pentru bărbați și femei, și sîntem foarte mulțumiți cu dînsul și dînsul cu noi. În comuna noastră sînt două confesiuni, una gr.-cat și una gr.-ort. și dînsul de bucurie că acum pe Sf. Paști am mers cu toții la dînsul și am părăsit Jidanii, a venit în ziua de Sf. Paști la biserică gr.-cat., și a doua zi de Paști a cea gr.-ort. și a mulțumit frumos poporului, și a dăruit la amîndouă bisericile câte 1 fl., nu spre fală ci spre cinste, din procentele venite, și poporul încă i-a mulțumit frumos strigînd să trăsescă! Și doresc să dea bunul D-zeu că în toată comuna să se afle de acesti neguțatori români și nu mai mult Jidani.

Ioan Rusu al Rusei, june.

Foc îngrozitor. În 11 Maiu în comuna românească Husmezou din Sălagiu s'a iscat un foc, care, spriginit de un vînt puternic, în 40 de minute a prefăcut în cenușe 11 case dimpreună cu toate superedificatele lor! 11 familii dintre cele mai sărace au rămas sub cerul liber! În numele lor apelăm la inimile simțitoare, ca să le vină în-

până să te schimbi în spumă de mare nefsufletită și sărată. Grăbește-te! Trebuie să moară unul din voi înainte de răsăritul soarelui. Bunica e foarte mîhnită că și-a tăiat pîrul alb ca să-l dea, ca și noi, vrăjitoarei. Omoară pe prinț și întoarce-te la noi. Grăbește-te! Eacă se ivește linia purpurie la orizont. Peste câteva minute răsare soarele și mori.

Și oțară adînc, și fugiră sub valuri.

Sirena dădu la o parte covorul de purpură dela intrarea cortului. Capul prințesei se adihnia pe pieptul prințului.

Se plecă, și tot mută, își puse buzele pe fruntea frumoasă a celui pe care nu încetase a-l iubi; pe urmă se uită la cer, pe care roșeața dimineții se vedea strălucitoare; se uită la cuțitul ascuțit și își odihni ear' ochii asupra prințului care pomenia în vis numele soției al căreia era cu totul și din tot sufletul.

Atunci cuțitul îi tresări în mînă. Dar' deodată îl aruncă departe în valurile impurpurate din care săriră stropi în locul unde căzu

trăjutor trimițînd ce se va pute pe adresa „Oficiului parochial greco-catolic în Ökörító, u. p. Sarmaság, — de unde vor fi împărțite între păgubiți.

I-s'a împlinit dorința. De curînd a murit giurul Roșiei-Montane femeia română Cabulea Ileana, care a trăit 117 ani. Ea a fost pe timpul ei o femeie de o frumseță rară. În patru rînduri a rămas văduvă; înmormîntându-și cel din urmă soț în anul 1860. De atunci încoace nu s'a mai măritat. Încă pe la începutul veacului a început proces, zicînd că nu are să moară până-ce nu-l va câștiga. În săptămîna trecută i s'a dat de știre, că procesul s'a terminat și încă pe partea ei. „De-acum pot să mor“, zise, și în ziua următoare a și murit

O femeie ucigașă. Femeia Floarea Vărișă din Sistaroveț, de multă vreme trăia în mai mare dușmănie cu bărbatul seu. Se certau și ocărau de câte ori se vedeau. Într-una din zile certându-se earăși au mers așa de departe, încât s'au încăierat la bătaie. Femeia vîzînd că în urmă tot ea va trage scurta, fiind mai slabă, și vîind ca a ei să fie învingerea, a apucat o secure, ce-i sta în cale, și a lovit cu ea pe soțul seu, așa încât căpătina acestuia numai decăt a fost despicată în două! Ea a fost apoi închisă numai decăt și acum în temniță își așteaptă pedeapsa.

Examene. Din Frata-de-Câmpie ni-se scrie, că poporul nostru de acolo e foarte mulțumit cu isprăvurile și purtarea dlui învățator Andreiu Russu. În 2 Maiu a făcut un „Maial“ cu băieții și a fost frumoasă, însufletită și românească petrecerea, ear' în 3 Maiu a ținut examenul de vară cu băieții, și a arătat un spor frumos, căt s'au aflat foarte mulțumiți părinții și dl protopop cu examenul. Mai ales cantece frumoase știu băieții

Tîrgul de vite din Sas-Sebeș. din săptămîna a doua după Paști, după-cum scrie „Revista Orăștiei“, atăt cel de vite căt și cel slobod, a fost foarte slab cercetat. Poate și pentru aceea, că fiind timpul frumos oamenii nu și-au părăsit lucrul cîmpului, la care chiar începuseră cu mare zor. Sămînăturile sînt frumoase, se simte însă tare lipsă de ploaie, căci dela Paști încoace nu a mai plouat, și vîntul strașnic a svîntat repede pămîntul, așa încât nu se prea poate săpa și ara.

Moarte. Din Parajd se vestește înțetarea din viață a lui Simion Loșnița, oficial la minele de sare. Îl deplînge soția sa Sofia, fîca Aurora și multe rudenii.

la fund. Par'că erau picături de sînge pe apă. Privirea ei stînsă se mai oprî pentru cea din urmă-oară asupra prințului apoi se aruncă în valuri și își simți corpul schimbându-se în spumă.

Globul soarelui eși deasupra valurilor; razele lui căzură blînde și calde pe spuma cuprînsă de frigul nopții. Sirena cea mică murî fără durere. Vîzî aurul soarelui și deasupra ei, sus, sus de tot, plutia un cor de flințe străvezii. În dosul ei se arătau vîluri albe pe nori roșii; vocile lor păreau un cor melodios, dar' nici o ureche omenească nu le putea auzi, nici un ochiu omenesc nu le putea vedea. Fără aripi, fără picioare, fără corp, ele pluteau în vîzduh. Sirena se ridică puțin cîte puțin deasupra valurilor.

— Unde merg? întrebă ea.

Și glasul seu dulce, ca și al celorlalte flințe din aer, era de o armonie pe care nici un accent omenesc nu ar fi putut-o traduce.

— Cătră fetele aerului, auzi pe cineva strigîndu-i. Sirenele n'au suflet nemuritor, ele nu pot simți iubirea decăt când au încercat

MESERIAȘI.

Se cantă învățacei:

În Roșia-Montană la dl *Stefan Djelanici*, friseur (barbier), care ar primi bucuros îndată și doi învățacei. Părinții cu băieți de 12—13 ani, cari ar dori să îmbrățișeze această meserie, să scrie numitului măiestru, și noi le recomandăm meseria, ca fiind din ce în ce tot mai aducătoare de venit.

Au intrat la meserii:

În German tinărul *Paul Semanț* ca ucenic de bărdăș acolo.

În Sibliu a intrat ca ucenic de tipografie la „Institutul Tipografic“ tinărul *Nicolae Bratu* din Rășinari! Noroc și bine să le aducă măiestria îmbrățișată!

Literatură.

În librăria **Carol Müller în București**, au eșit de sub tipar și se află de vânzare următoarele cărți:

»*Studii de economie politică și finanțe* cuprinzând pe lângă expunerea elementelor științei, analiza legilor, așezămintelor și intereselor economice și financiare românești«, — de *Dr. Nicolae Idieru*. Volumul I. (42 coale mari tipărite, 670 pagine). București, 1895. Prețul 2 fl. 25 cr.

»*Poesii*« de *Ioan N. Roman*. Un volum de 15 coale tipărite, 230 pagine. București, 1895. Prețul 1 fl. 25 cr.

»*Dan*«, roman de *A. Vlahuță*. Un volum frumos de 21 coale tipărite, 340 fețe. București, 1894. Prețul 1 fl. 85 cr.

»*Femeia în trecut, prezent și viitor*« — de *A. Bebel*, traducere din nemțește. Volum de 29 coale tipărite, 454 fețe. București, 1895. Prețul 1 fl. 25 cr.

»*Ioan Vodă cel Cumplit*«, aventurile, domnia, răsboaiele, moartea lui (1572—1574) cu chipul lui Vodă. Ediția 2. Carte istorică de *B. P. Hașdeu*. București, 1894. Volum de 16 coale. Prețul 1 fl. 50 cr.

»*Poveste tristă*«, roman de *Fr. Coppée*, tradus din franțuzește de *Dum. Stăncescu*. București, 1895. Prețul 75 cr.

»*Religie și știință*«, încercare critică de morală socială, de *Marin N. Butculescu*. București, 1895. (47 fețe). Prețul 40 cr.

»*Un an de luptă*« de *Al. Vlahuță*. Volum de 16 coale. București, 1895. Prețul 1 fl. 25 cr.

»*Încercări asupra învățământului nostru primar*« de *St. O. Mihailescu*, profesor. București, 1895. 17 coale. Prețul 1 fl.

»*Îngerii lui Rafael*« fantasmă originală în versuri, în 3 acte, de *Ioan G. Livescu*. București, 1894. 40 fețe. Prețul 1 fl.

»*Artă pentru artă*«, conferință de *Anton Bacalbașa*. București, 1894. 53 fețe. Prețul 50 cr.

»*Galicisme, proverbe, maxime, barbarisme*«, proverbe franceze, traduse românește, de *Al. Dimitrescu*. București, 1895. 11 coale. Prețul 1 fl.

»*Conducătorul copiilor la scriere și citire*«, de *I. Cionca*. București, 1895. 130 fețe. Prețul 65 cr.

»*Povetitorul învățătorului de clasa I. primară*« de *I. Cionca*. București, 1895. 34 fețe. Prețul 20 cr.

»*Epigrame*« de *Radu D. Rosetti*. 80 pagini. Prețul 1 fl.

Din »*Biblioteca pentru toți*« vestită de noi în numărul 15 al »*Foii Poporului*« la foia, au apărut până acum:

Nr. 1. »*Povești alese*« de *Andersen*, traduse de *Dumitru Stăncescu*;

Nr. 2. »*Paserile noastre și legendele lor*« de *Simeon Fl. Marian*;

Nr. 3. »*Poesii*« de *Michail Zamfirescu*;

Nr. 4. »*Despre educațiune*«; partea 1, de *H. Spencer*; marele dascăl, traducere de *D. Stăncescu*;

Nr. 5. »*Despre educațiune*«; partea 2, de *H. Spencer*, tradus de *D. Stăncescu*;

Nr. 6. »*Icoane șterse*«, novelă de *Al. Vlahuță*.

Fiecare volum e de câte 7 coale (112 fețe) tipărit frumos și pe hârtie bună, costând numai 18 cr.

Asupra cărților aci înșirate, trimise redactorului nostru spre vedere, vom reveni într-o dare de seamă, spunându-ne asupra fiecăreia părerea pe scurt.

Pe corabie era mișcare mare. Prințul și prințesa o căutau pretutindeni cu ochii, îi vedea bine, își ațintiau privirile cu jale asupra spumei ca-și-cum ar fi știut că se aruncase în valuri. Fără să o poată vedea, ea se apropie de ei și le mângâie fruntea cu suflarea; zimbri prințului, și se urcă cu celelalte fete ale aerului pe un nor trandafiriu care le duse plutind prin văzduh.

— Putem pleca mai de vreme, zise încet una din tovarășele ei, noi pătrundem, fără să fim văzute, în locuințele oamenilor, acolo unde sunt copii, și de câte-ori găsim vre-un copil care își împlinește datoriile și e bun, care face bucurie părinților și e vrednic de iubirea lor, Dumnezeu ne scurtează vremea de încercare. Copilul nu știe că am intrat în odaie, și zimbim în fața priveliștei de fericire, Dumnezeu ne scade câte un an de din cei trei sute. Dacă însă găsim copil urft crescut și rău, vârsăm lacrimi și fiecare lacrimă ne sporește cu o zi vremea de încercare...

Trad. de *D. Stăncescu*.

R Î S.

Între doi Jidani.

Mayer. — *Dau fiicei mele 30 mii lei zestre, și dacă primești să fii Sâmbăta prăvdălia închisă, cum se cade la Jidovii cei credincioși, dau 40 de mii lei.*

Cohn. — *Știi ce? Dă-mi 50 de mii și eu închid prăvdălia de tot!*

O mamă după-ce-și bate copilul pentru o năzdrăvnicie, îi zice:

— *Să te porți bine altă-data, fiindcă bătaia care ți-o dau mă doare mai mult pe mine ca pe tine.*

— *Cred și eu, răspunse băiatul, dar nu te doare în același loc, unde mă doare pe mine.*

— *Doamne! De ce n'am eu 100.000 de lei!*

— *Ce-ai face cu ei?*

— *N'aș mai face nimic!..*

POSTA REDACȚIEI.

Dlui B. și soții în Verendin. Da, așa e, cum dați și D-voastră cu socoteala. Am primit și o altă descriere a aceleiași alegeri. Una o lăuda, alta o defăima. Cui să credem? N'am publicat pe nici una. De s'au întâmplat nedreptăți, veți fi protestat la consistor, și hotărând el pentru D-voastră, vom lua atunci notiță ca adevărându-se părerea D-voastră de dreaptă. Până atunci așteptăm.

D-sale Vasile Drăgan în Cacova-erii. Poesia nu o putem publica. Ar aduce proces. Am trimis-o însă la Seghedin spre vedere.

D-sale Dum. Ir. în Ap.-mare. Iartă, dar' de astă-dată nu se poate. Poesia către întemnițați trimisă prin Februarie, ar trage proces după sine, ear' cea despre cătanie e neisbutită de-a o tipări. Trebuie să facem nițică alegere!

D-sale Ioan Morariu în Bistrița. Cum se nu? Vezi nr. 19, cel trecut, al foii, la pagina 150, a doua »*cronică*« din urmă. Am luat notiță numai decăt.

D-sale Alex. Țepeneu în Iertof. Vom alege din ele, și la rindul seu vom publica.

Dlui P. C. în M. Știrea a doua n'am pus-o în foaie, căci deși e răutate la mijloc, dar' după lege așa e. Poți fi întreprinzător de zidiri, numai cu îngăduinta de meseriaș. Se pot însă oamenii ajuta altfel: cel-ce voește să-și facă casă ori grajd ori altceva, îi ia pe măiestri ca zileri, ca lucrători ai sei, ear' nu ca »*întreprinzători*«, și atunci pot lucra în dragă voce. E chestie numai de formă.

D-sale Manoilă David în Bruznic. Ți-se va răspunde în »*Economul*«.

D-sale P. Gr. în German. Așteptați până Vă vine răspunsul prin notar, că trebuie să Vă vină în curând. Mai întrebați ce-i cu el.

Dlui I. V., inv. în S. s. Până la introducerea legii va trece încă vreme. Abia în anul viitor. De putut se vor pute, da.

D-sale Graur Ioan din Borgo-Prund. Iartă că nu putem pune în foaie scrisoarea trimisă. Sânt multe pricini ce împedecă. Sfaturile creștinești ce le dai însă, poți să le spuși așa oamenilor, pe unde umbli, nu e rău.

D-sale S. S. în B. Am cetit acum scrisoarea D-tale și-ți răspundem: În »*Foia Poporului*« nu o putem lua. Ar da naștere la o ceartă înfocată și lungă, care ne-ar răpi mult spațiu, de aceea fii bun scrie vre-unei foi de zi din cele trei ce avem. Nu-ți stăm însă buni, că și ele ți-o vor publica. D-ta ataci un comitet întreg și pe mai mulți întreprinzători, bănuindu-i în treburi de umblare cu bani, cu avere obștească, lucru care îți va atrage proces, și cum îl vei adeveri? N'ai nici o dovadă măcar. Dar' treaba D-tale. Comitetul acela nu poate fi întreg necinstit, și gândim că făcându-se vre-o răutate s'or afla doi-trei membri cari să păsească pe față contra răului. Atunci ar mai merge. Dar' de voești, poți încerca totuși, la vre-o foaie de zi.

Pentru redacție și editură răspunzător: **Ioan Giontea**.
Proprietar: **T. Liviu Albini**.

simțeminte omenești, existența lor vecinică atîrnă de puterea altuia. Fetele aerului n'au nici ele suflet nemuritor, dar' îl pot dobândi prin fapte frumoase. Zburăm în țerile calde unde aerul otrăvit omoară pe oameni, și le ducem cu noi răcoare, și le răspândim în atmosferă miros de flori; astfel ușurăm durerile și tămăduim pe bolnavi.

Dacă isbutim să ne întrebuițăm toate eforturile spre a face cât putem mai mult bine, dobândim suflet nemuritor și drept de a lua parte la fericirea vecinică a oamenilor.

— Soarta ta e vrednică de milă, sirenă mică. Tu ai tins din toată inima spre aceeași țintă ca noi.

Ai suferit, ai fost pusă la încercare; când te-ai urcat pe pământ te-ai ridicat în rîndul spiritelor eterate și poți peste trei sute de ani de fapte bune să dobândești și tu, ca și noi, suflet nemuritor.

Atunci sirena cea mică se uită la soarele lui Dumnezeu și pentru întâia-oriă i-se umplură ochii de lacrimi.

LOTERIE.

Tragerea din 18 Maiu n.

Timișoara: 88 55 24 90 74
 Viena: 62 55 49 15 41

Tragerea din 22 Maiu n.

Brünn: 29 22 78 13 39

CĂRȚI.

La librăria Institutul Tipografic T. L. Albini, Sibiiu, strada Măcelarilor nr. 21, se află de vânzare următoarele noutăți musicale:

- En Vogue Quadrille. De I. D. Burlan fl —.75
- Nunta de argint. Marș de I. D. Burlan " —.50
- Intermezzo pentru piano de M. Capșa " —.50
- Les fleurs de Maiu. Valse de Ant. Cirillo " 1.—
- Sârba oficerilor. De C. Dimitrescu " —.50
- La fille du Marin. Valse de Ivanovici " 1.—
- Daisy Bell. Valse (All Right) de C. Kaps. " —.75
- Veneția. Vals de Lowthian " —.75
- Nunta de argint. Vals de O Pursch " 1.—
- Vinul de Cotnari. Vals cântat cu cuvinte românești și franțuzești de L. Raynald. " —.50
- Tararabum-der-é. De H. L. Sayers " —.50
- Imnul școlarului, pentru 3 voci și piano de Al. Filloreaun " —.50
- Nu înțeleg. Romantă de Er. I. Alexandrescu " —.50
- Cosacul. Cântec polonez cu cuvinte românești de Moniuszko " —.50

Schimbare de local.

Subscrisul am onorul a anunța, că am mutat

atelierul meu de ciasornice

în casa băncii „Transilvania“, Sibiiu, strada Cisnădiei Nr. 3,

unde ca și până aci, mă voiu nizuî din toate puterile a satisface p. t. mușterii mei în modul cel mai conștientios.

Rugându-mă pentru număroasă clientelă binevoitoare, semnez

cu distincă stimă

[1791] 3-5

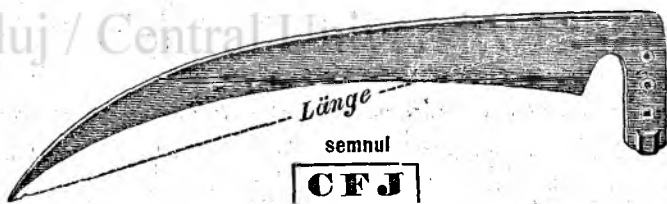
IULIU ERŐS,

Sibiiu, casa băncii „Transilvania“, strada Cisnădiei Nr. 3.

CAROL F. JICKELI

[1783] 1-6

SIBIIU
PRAVĂLIE DE FER
PIAȚA-MICĂ.

SIBIIU
PRAVĂLIE DE FER
PIAȚA-MICĂ.

Coase de oțel turnat cu tigiaie pe lîngă garanție de calitate bună.

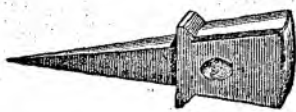
Lungimea	75	80	85	90 ctm.
1 bucată fl.	—80	—80	1.—	1.—

Fiecare coasă vîndută de mine pe garanție (felelat), care nu e pe plac, se primește îndêrêt, respective se schimbă, chiar și atunci, dacă coasa a fost deja bătută și folosită.

La fiecare coasă se alătură un bilet de garanție.

Cumpărându-se 10 bucăți deodată, se dă una gratuit. Într'un pachet postal de 5 chlgr. încap după lungime 6—8 coase.

Francatura împreună cu timbrul buletinului și cu provisiunea de rambursă încassată de postă se urcă la un pachet de 5 chlgr. după depărtare la 27—42 cr.

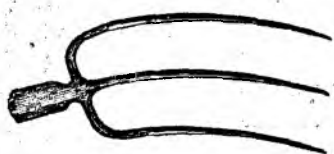
Ciocane de coasă și nicovale:

- cu ciocan ușor, 1 garnitură . . . fl. —.83 cr.
- cu ciocan greu, 1 garnitură . . . fl. —.89 cr.

Cuți:

- piatră neagră . . . —.12 cr.
- marmoră . . . —.25 cr.
- piatră bergamo . . . —.40 cr.

Cele mai bune furci frantozesti de fên și de gunoiu.

Furci de fên

- cu 2 coarne
- cu 3 coarne
- 1 bucată —.70 —.75.

Furci de gunoiu

- cu 3 coarne
- cu 4 coarne
- 1 bucată —.85 1.05.

Pentru furcile acestea, ce nu au seamên, garantez un an întreg și anume astfel, încât primesc îndêrêt ori-și-care furcă, ce se va fi rupt până într'un an de zile.

La fiecare furcă se alătură un bilet de garanție.

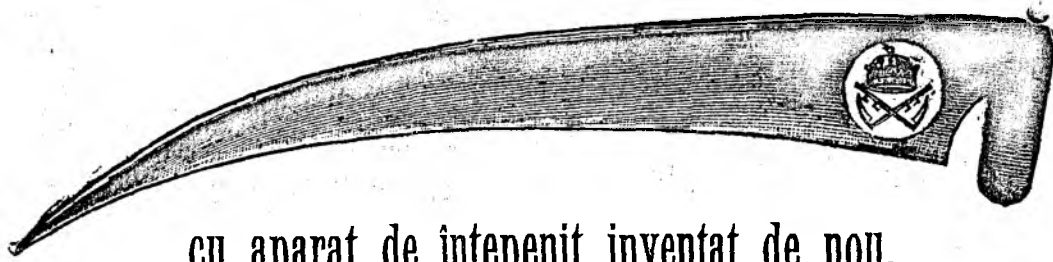
O nouă invenție însemnată pentru agricultori.

COROANA TUTUROR COASELOR

INDISPENSABILE PENTRU FIECARE ECONOM SUNT

COASELE „KRONEN“ DE OȚEL ALB

ces. și reg. patentate

[1572] 3—

cu aparat de înțepenit inventat de nou.

Aceste **coase**, sînt fabricate din **cel mai fin oțel alb** și se bucură de protecția legală a ministerului ces. reg. austriac și reg. ung. de comerț.

Cine folosește odată această coasă, acela nu va mai cumpăra alta, deoarece coasa „Kronen“ patentată e coasa favorită a ori-cărui econom, renumită prin :

1. Manuare foarte ușoară, elasticitate și formă frumoasă.
2. Taiș ascuțit ce ține vecinic, pentru-că e de două-ori întărit, nu se tocește nici-odată.
3. Bătută odată coasa, ține mai multe zile, chiar și în cea mai tare iarbă de munte.
4. Se poate cosi, cu o singură ascuțire cu gresa, circa 120—130 pași în cea mai deasă iarbă.

Furnizez aceste coase sub garanție, pe lângă ramburs sau trimiterea banilor anticipativ, postă sau cu trenul în următoarele 6 mărimi cu prețurile următoare :

Mărimea :	70 ctm.	75 ctm.	80 ctm.	85 ctm.	90 ctm.	95 ctm.
Prețul :	90 cr.	95 cr.	fl. 1.	fl. 1.10	fl. 1.20	fl. 1.30

Un aparat de înțepenit
dîmpreună cu îndrumarea de folosire **Numai 40 cr.**

Potrivindu-se la ori-care din coasele numite și la ori-ce coadă.

Modul de înțepenire de până acum al coasei de toporiște are desavantagiul, că aceasta se făcea prin verigi, scoabe sau șurube, făcute de un faur sau lăcătar, ceea-ce e împreună cu spese și pierdere de timp, fără-ca prin aceasta înțepenirea să fie dăinuitoare, pe lângă aceea și toporiștea se ruinează repede, lucru bine cunoscut fiecărui econom.

Toate aceste neajunsuri se pot înlătura prin noul aparat de înțepenit, patentat prin privilegiu în Austro-Ungaria, aparat recunoscut de toate autoritățile specialiste din monarhie.

1. Înțepenire simplă, ieftină, repede și strînsă a coasei, după-cum arată desemnul din stînga.

2. Coasa se poate ușor și repede muta, așeza mai jos sau ridica mai sus.

3. Coasa se poate închide comod ca un briceag și după-cum arată desemnul din dreapta, se poate purta fără pericol.

4. Aparatul de închis durează în veci, deasemeni toporiștea, aceste trebuie așadar' numai odată cumpărate, deși taișul după folosință de ani de zile trebuie înlocuit cu altul nou.

Cuți

potrivit și cu pricepere alese pentru fiecare coasă, cu ajutorul cărora coasa este mai trainică și mai ascuțită, am în 3 calități :

Calitatea I.	Calit. II.	Calit. III.
12 cr.	25 cr.	35 cr.

Ciocan și nicovală de oțel
pentru bătutul coasei costă
numai 85 cr.

Pe nimic

dau fiecărui mușteriu, care cumpără mai mult de **5 coase**, un frumos present. Dacă însă mai mulți inși împreună cumpără deodată **50 de coase**, le ofer 20% rabat și expediez coasele până la gara lor pe speșele mele și franco.

În cazul acesta să 'mi-se trimită o arvună de 5 fl. și să se numească gara destinațiunii.

Garanție publică.

Prin aceasta mă deoblig în publicitate a expeda numai *coase alese, bune și fără greșeli*. Dacă însă totuși s'ar întempla ca coasa să aibă vre-o greșeală, ceea-ce până acum încă nu 'mi-s'a întemplat, primesc înapoi ori-și-care coasă greșită dar nefolosită încă, și trimit în locul aceleia *altă coasă bună pe speșele mele* ca dovadă a solidității în adevăr reale.

Viena, 1895.

Iuliu Fekete.

Comande execut imediat cu rambursă prin postă sau calea ferată și mă rog a 'mi-se da adresa corectă, la care sînt a se trimite coasele. Să Vă feriți de contrafaceri și falsificate. — Comandele să se trimită numai la adresa aceasta :

Agentura gen. a coaselor „Kronen“ de oțel alb **IULIU FEKETE**, VIENA, V., Rüdigerasse Nr 113.

ECONOMUL

redactat de I. COSTIN,
preot.

Biblioteca economică.

Pătrunzând mai profund în literatura noastră română, aflăm, că cea mai simțitoare lipsă și terenul cel mai neglijat este chiar literatura economică-poporală. Nu îmi este scopul a pătrunde în tainele trecutului și a scoate la iveală multele neajunsuri spre a dovedi deamăruntul adevăratele cauze, care au putut da naștere la o stare atât de nefirească. Din contră, voi să arăt pe scurt motivele ponderoase și puternice, care ne poruncesc ca să reparăm cu puteri unite, ceea-ce mai departe a neglige nu este iertat.

Aceea știm cu toții, că tăria unei națiuni este bogăția, că fericirea comună și personală este îndestulirea. Călea care duce spre ajungerea scopului de a pute câștiga avuție este: înțelepciunea, priceperea și munca. Trebuințele cele două dintăiu se câștigă prin minte și învățare, eară cea din urmă se îndeplinește prin puterea brațelor. Poporul bogat în literatura economică, dă despre sine un atestat despre bunăstare materială, altul mai neglijat ne dovedește ca prin o cumpănă sentența străbună: *că între lupte odihnește știința.*

Îndoeală nu mai poate încăpea, că literatura economică este cea mai folositoare, care pe lângă aceea, că dă nutre-mânt sufletului, se îngrijește totodată și de trup. Dintre toate scrierile, singure cele economice sunt mai aproape de firea omului, căci precum omul este compus din suflet și trup, așa dau scrierile economice povețele de lipsă amândurora acestor părți din ființa omului.

De aici, de când este zidit omul, în toate vremile, lângă lumina și cultura sufletească și-a avut partea sa însemnată și îngrijirea trupeză. Chiar noi, dacă vom a străbate prin cultură în părțile cele mai de jos ale poporului, atunci mijlocul care ne va face să putem străbate în bordeele lui, sunt povețele date prin scrierile economice. Omul din firea sa prin lucrurile ce le îndeplinește, prin oboseala ce o face lângă plăcere, pururea își are locul seu folosul, acesta ca o umbră însoțește ori-care lucru. Așa când noi ne-am hotărît a deștepta, lumina și învăța poporul, adecă când muncim din greu a deschide un isvor cât de trainic pentru cultura poporului plugar, această cultură se o facem plăcută și iubită, și prin povețele economice care îi dau și folos material pe lângă cel spiritual.

Având înaintea mea realizarea în mică parte a acestui scop, în Aprilie am susțernut la comitetul central al „Asociațiunii transilvane“ întemeiată anume pentru lățirea literaturii și culturii po-

porului român, un modest plan, cerând sprigin material ca să-l pot executa și duce în îndeplinire. În acesta am dovedit, că este trebuință neapărată a forma o „Biblioteca Economică“ pentru poporul nostru econom, care luptă cu multe greutateți și neajunsuri, care încă și astăzi mare parte așa își lucră pământul, cum s'a pomenit dela străbuni. Am arătat, că prin 20—22 broșuri economice, scrise în stil poporal, s'ar putea ajutama și sprigină poporul să se ridice la o cunoștință mai deplină în cultivarea agrilor sei. De astă-dată însă, planul n'a putut fi împărțit de spriginul cerut. Din rezolvarea cererii însă, aflu că comitetul a apretiat idea și planul ca salutar, și mi-a promis a lăți prin subcomitete broșurile economice, dacă eu voi executa și efectul planul. De astă-dată spriginul material îi lipsește, fiindcă cu banii ce-i avea spre acest scop deja, a scris concurse; dar' mă îndeamnă a duce la îndeplinire planul conceput.

Pe lângă bunăvoitoarea sfătuire, având și eu voință tare a duce la limanul împlinirii o cerință atât de lipsă, care va avea menirea a umplea o parte din golul simțit, în literatura noastră poporală-economică, care va fi chemată a da povețele cele mai trebuincioase în economie, va stîrni în popor iubirea cetirii. Spre împlinirea acestui scop am încheiat o tocmeală cu librarul și proprietarul de tipografie W. Krafft, pentru a tipări în editura sa aceste broșuri.

Nainte de a scoate la lumină broșurile economice, am întocmit sub tipar „Îndreptarul“, care cuprinde în sine povețele de lipsă pentru întemeierea însoțirilor rurale după sistemul Reiffesen; care peste puține zile va eși de sub tipar.

În această lucrare se cuprind statutele și toate explicările de lipsă pentru întemeierea băncilor rurale, după legea de neguțatorie, și la firea cărții, statutele se află tipărite și unguerește, spre a pute ușora ajungerea scopului.

Dacă vom pute avea „Biblioteca economică“ menită pentru poporul plugar, atunci pe lângă glumele și poveștile multe de astăzi ce îndeplinesc literatura poporală, vom putea deda junimea a cetii și lucruri mai serioase și folositoare. Putând pe încet și cu preț cât se poate de ieftin compune aceste broșuri, de cuprins câte de 3—5 coale tipar. Așa fiecare bibliotecă sătească și mai tot omul va pute să-și câștige pe încet broșurile de care va ave lipsă, căci în una și fiecare vor fi date povețele ce se ține de un singur ram de economie, încât fiecare va cuprinde un întreg.

Călea care poate duce poporul plugar la cunoștința și știința economiei este literatura economică-poporală, deci între alte multe lucruri ce ne așteaptă, să nu perdem din vedere ce valoare are capitalul și ce domn este acela!

Commasarea.

(Urmare.)

§. 100. Dacă conform celor scrise în §. 93 cap. 3 p. b) și c) a acestei ordinațiuni, n'ar fi îndestulitor teritorul vechiu pentru drumurile și trebuințele publice din present, atunci în primul rînd se va lua din teritorul ce se află sub despărțire ori proporționare, în lipsa acestora din averea publică a comunei și dacă n'ar fi îndestulitor nici așa, în acel cas se va lua în proporțiune cu averea din proprietatea tuturor celor interesați.

§. 101. Prin commasare nu se pot schimba:

a) moșiile despre teritorul din lăuntru a satului sau proprietățile din afară, cari se țin de aceste și sunt îngrădite;

b) măieristile de pe teritorul comunei;

c) grădinile de viie, pomi și hemei;

d) băile de năsip, petriș și lut; băile minerale; isvoare minerale; stabilimente de industrie și mașinarie: mori, iazuri, vămi dimpreună cu teritorul trebuincios acestora.

Pădurile nu sunt obiecte de schimb din punct de vedere al commasării, afară de casul când proprietarul se învoește, și numai în acel cas sunt a se supune schimbării, dacă pădurea mai neînsemnată ar împedeca ajungerea scopului a unei commasări exacte. În asemenea cas de regulă numai pădurile cu un pământ de o asemenea calitate se pot schimba, cât pentru deosebire de preț ce ar fi între păduri, dacă părțile interesate nu s'ar pute înțelege, prin prețuiri și bani gata sunt a se compune deosebirile.

§. 102. Făcându-se împărțire nouă, fiecărui proprietar să i-se deie proprietatea cât se poate într'un loc, sau să i-se taie după împregiurări, situație, jurstările locale și cerințelor economice corăspunzător.

Averea de nou împărțită să fie de același preț ca averea de mai nainte, și dacă pe averea de mai nainte a unui proprietar ar fi ceva clădiri sau întocmiri folositoare, prețul acelora este a se replăti adevăratului proprietar, dar' numai într'atâta, încât nu s'ar pute ține proprietatea de mai nainte. Sau în cas când ar pute să-și țină clădirile și întocmirile de mai nainte, însă după așezarea din present acele nu i-ar pute aduce folos.

§. 103. Averile nouă cât se poate să se împărțească cu păstrarea miezuinelor naturale, în formă regulată, corăspunzător cu cerințele de economisare, ca fiecare să poată străbate ușor la proprietatea sa. Mai departe să se grijească cu deosebire, dacă este de lipsă regularea apelor, stîrpirea, udarea sau împedecarea pământului să nu-l spele apele, ori de unde îl duce apa aflarea mijloacelor spre a-l scuti.

Încât stîrpirile înainte de ordinare sau împărțirea proprietății nu s'ar pute îndeplini, judecătorul va îndruma pe inginer ca acesta să pregătească planul

pentru șanțuri în direcțiunea plecată și totodată se va îngriji ca șanțul să fie săpat, ca așa mai târziu să se poată împedea menținerea deosebitelor călcători (conform ord. nr. 30 081. M. I. dată din 1889, 27 Aug. cari se află în R. T. sub nr. 2009.)

La pregătirea unor fabrici sau mașine pe ape, încât la aceste se poartă încuviințarea autorităților administrative, trebuie ca odată să se câștige hotărîrea aprobătoare.

§. 104. Pămîntele sau teritoarele cari deloc nu se pot folosi nu pot fi computate nici într'o proprietate, ci acele trec în posesiunea vecinilor între cari cad aceste teritoare. Dacă asemenea pămîntele s'ar mărgini cu mai mulți vecini, atunci acele se împărțesc între vecini, și se pune miezuina între dînșii. Pămîntele menite pentru folosul comun, drumurile și alte proprietăți ale comunei, cari s'au luat după proporțiune din fiecare proprietate, formează posesiune comună.

§. 105. Averea comună care cade sub proporționare, încât folosirea aceia este întrebuințată de mai multe comune, este a se împărți în natură între comunele singuraticice.

Afară de aceasta din proprietatea care vine sub proporționare poate pretinde proprietarul, ca aceea în natură se i-se despărțescă:

1. Fără excepțiune și considerare la mărimea proprietății fiecare proprietar poate pofti ca: pămîntele arătoare, rîturi, cosaștini, locuri cu trestie, și acele locuri de pășunat cari se află pe hotarul cultivat, al căror teritor cel puțin de jumătate poate fi luat sub arătură.

2. Din păduri și munți sau din alte pășuni deosebite cari nu sînt îndemânaticice pentru cultivat:

a) fără privire la mărimea proprietăților și competențelor, proprietarii nobili cu respect la proprietatea lor, ear' urbarialității cu privire la totala lor competență.

b) ori-cari alți părtași cu privire la proprietatea lor privată, care competență nu întrece 100 de jugere catastrale.

Proprietățile împărțite după competență sînt averea liberă a fiecărui posesor. Folosirea proprietăților comune, conform proporțiunii statorite compete fiecărui părtaș.

§. 106. Conform legii §. 19 (ordinațiunea de față §. 93 punctele 1 a) și 2 e); proporționarea între proprietarii ce sînt din comună este îndatorat a statori judecătorul în persoană și încât ar pofti lipsa prin întervenirea și întrebuințarea inginerului.

Când se ia de cheie prin înțelegere imprumutată sau hotărîre judecătorească conform legii din 1871 art. LV. §. 4. proprietatea personală, în asemenea împregiurare pentru proprietar sau cel îndreptățit servește de normă cartea funduară. Dacă aceasta n'ar fi corăspunzătoare cu proprietatea din natură, este a purcede

după-cum se zice în §. 85 din această ordinațiune.

Pentru stabilirea proprietății personale și conform acesteia pentru stabilirea părților de proporțiune, acolo unde se află cărțile funduare strasformate și datele în dînsele, acolo însă unde s'a făcut și sînt prin lucrare nouă pregătite cărțile funduare, sînt a se lua de basa proporționării mărimea statorită în coalele catastrale.

Proporțiunile părților personale din proprietatea comună, sînt a se însemna în cărțile funduare ca părți intabulate prin comput numeric.

§. 107. Conform legii §. 19 (ord. de față §. 93 punctele 1. a) și 2. e) la statorirea proporțiunii părților ce se cade locuitorilor din comună, în acel cas dacă după legea din 1871 art. LV. § 4. se ia de cheie proprietatea personală, de normă trebuie luat numărul jugărelor catastrale sau excepțional, unde împregiurările locale așa pretind se ia de normă jumătate din jugărele catastrale. Unde stinginii catastrali n'ar pute face un întreg juger sau jumătate jugeră, acolo stinginii catastrali se compună într'un întreg sau jumătate juger.

La statorirea unei norme și mai mică, tribunalul regesc aduce hotărîre după ascultarea celor interesați și împregiurările locale.

§. 108. După primirea planului, care s'a pregătit de cătră inginer despre despărțirea urbarială, proporționare sau commasare, judecătorul statorește zi de pertractare în fața locului, cu care ocaziune va încerca de nou împăciuirea, dacă n'ar duce la rezultatul dorit, atunci va lua în protocol câte o declarațiune a celor interesați. Dacă ar afla de lipsă sau dacă proprietarii așa ar pofti, îndată va rîndul prin pricepători vizitarea trebuincioasă.

Pentru îndeplinirea acestei vizitări sau cercări, comunele interesate sau grupurile aleg conform legii §. 15 și (ordinațiunea de față §. 76) câte un pricepător. De preside al comisiunii pricepătoare judecătorul va invita un pădurar sau econom cu cunoștințe de fac.

Judecătorul împărtășește cu această comisiune datele trebuincioase pentru cercare, și după vizitarea locală primește în protocol opiniunea acelora.

Și după îndeplinirea vizitării locale proprietarii interesați mai pot încă odată a-și face observările. Neînfașosarea proprietarilor citați pe lângă împărtășirea scopului pertractării, deloc nu împedecă ținerea pertractării.

Dacă judecătorul pentru mai detailată lămurire a lucrurilor, află de lipsă după primirea declarațiunilor în protocol sau a declarațiunilor date în scris cari se alătură la protocol, poate pune întrebări proprietarilor, întrebările le induce în protocol, și actele despre gătarea unei asemenea pertractări le subșterne la tribunal.

(Va urma.)

Plante de fâneațe.

II.

Deosebite feluri.

(Urmare.)

În vremile noastre pregătirea de rîturi prin anumite ierburi, cari atât pentru bunătate cât și pentru recoltă mare s'a îndatinat a se sēmăna din partea celor mai deștepți economi, este foarte lătită. Nu puțin se îngrijește poporul român de-a înainta pe acest ram de economie, care de altcum este foarte setos de cultură, bunăstare și progres. Avînd dînsul înaintea sa exemple, din cari apriat vede că se poate trage folos bucuos imitează ce este folositor, căci este doios în mijlocul multelor greutăți de isvoare, care îi pot da dobîndă și curagiu la viață. Precum în toate lucrurile, așa și pe terenul economiei naționale trebuie să pășească înaintea noastră, pe care poporul o privește cu drag și prin experiență îl imitează. Încă străbunul nostru român Varo a zis: că două sînt cărările cari duc la cunoașterea deplină a agriculturii: *experiența și imitarea.*

Plantele cele mai bune și îndatinate pentru sēmăna sînt următoarele:

Trifoiul roșu (*Trifolium pratense*). Acesta are trei feluri: trifoiul spaniol, cu un cotor în dungi, care chiar și între mărăcini crește frumos, înflorește mai de vreme, are frunză închisă verde.

Trifoiul verde sau stirian (*Trifolium sativum*). Cotorul acestuia este rotund și neted, crește mai gras și înalt și fiind fraged cade lesne și putrezește, înflorește târziu și are puțină sēmăntă. Frunzele sînt verde deschise.

Trifoiul roșu comun (*Trifolium rubens*). Are un cotor mic și mai slab în dungi, crește bine și pe pămînt mai slabe, chiar pentru aceea este mai bun ca celelalte două feluri amintite, dă mult fîn, și sēmăntă pe un juger se samănă cu mîna 10—12 chgr. cu mașină în rînduri 6—10 chgr. Se poate sēmăna între ori-cari plante atât toamna cât și primăvara.

Cât pentru cultivarea trifoiului roșu, trebuie să ne însemnăm următoarele: pofteste o climă mai umedă, de aceea în anii mai umezi se poate cosi și de 3 ori; dar' în anii uscați abia odată. Pe șesuri și pămînt mai pufoase degeră foarte adese-ori. Mai bine se face pe pămînt mărgoase, lutoase și argiloase, cari conțin mult humus. Pămîntul să fie lucrat adînc nu prea suferă mărăcinile. Se poate sēmăna toamna cu grîne; dar' de regulă se samănă primăvara, îndată-ce s'a topit omătul, până încă pămîntul este bine umed, ca aceea să-l ajute la încolțire, seceta îi mare vrășmaș. Sub scutul celorlalte sēmănături trifoiul răsare repede și se poate sēmăna după plante bulboase dacă pămîntul s'a gunoit, dar' nu cu gunoiu proaspăt și nu după păstăioase. Trifoiul acesta stoarce foarte tare pămîntul și

după-cum sunt locurile, în anul al doilea sau al treilea toamna trifoiștea se ară îndată-ce se vede că recoalta a slăbit.

Trifoiul ne dă de pe juger 30—40 m. m. fân și câte 4—6 hl. semănță.

Trifoiul alb (*Trifolium repens*). Acesta crește împreună cu alte ierburi, fără să fie semănat și ne dovedește că pământul unde se face este în putere bună. Se face și pe un pământ mai umed, rădăcinile nu intră așa adânc ca a trifoiului amintit, așa nici nu suge așa tare suc din pământ. Pentru pășunat este foarte bun, căci vitele îl pot paște tot mereu fără să pătimizească de colică, adică umflare. Crește earăși repede, pentru fân este mai bun și nutritor ca cele trei soiuri de trifoi, că nu se scutură așa tare frunza și cotorul este mai subțirel; dar' nu dă așa roadă bogată ca cele specii amintite. Îl poate semăna și vara între seacă și hrișcă.

Trifoiul încarnat (*Trifolium incarnatum*). Acesta nu pofteste așa pământ bun ca cel roșu, îi place pământ moale, văros și lutos, pe cel virtos nu se face, are două feluri: unul cu flori rose, care înflorește foarte de vreme; nu dă însă atâta recoltă ca cel târziu înfloritor. Aceste două feluri sunt potrivite pentru locuri mai călduroase, crește foarte repede, poate suporta multă secetă. Acesta nu se samănă printre grâne, ci pe o miriștină arată destul de adânc.

Trifoiul bostard sau suedic (*Trifolium hybridum*). Acesta priește pe pământ umed, năsipos, orgilos, în care se fie și var. Se samănă primăvara pe pământ gunoit după fructe de sapă, printre grâne de toamnă nu este sigură recoalta. Acesta este bun dacă se dă așa verde vitelor, că uscat este foarte amar.

Trifoiul albastru (*Trifolium melilotus*). Acesta se face pe ori-care pământ, crește foarte mare, câte 1—2 metri, se cosește ca nutremânt verde, și ca fân când este fraged și în floare, căci lăsat mai pe târziu, cotoarele vor fi foarte lemnoase

Luțerna (*Medicago sativa*). Se face bine pe pămênțe năsipoase, văroase și lutoase, pe un juger se samănă 8—10 chgr., îi place clima uscată și caldă, pe un pământ unde îi priește trăește câte 10—25 de ani. Rădăcinile străbat foarte adânc în pământ, dela 2—9 metri, pentru aceea nu simțeste seceta și ferbințeala ca alte plante. Nu este așa nutritoare ca trifoiul verde, mai ales este foarte bună pentru cai, de aceea peste tot se poate folosi verde. Se cosește când e mai înflorită, uscându-se nu se scutură frunza așa ușor ca a trifoiului; dar' cotorul este mai gros și tare. Luțerna este o plantă foarte gingașe, pentru aceea se samene pe pământ cât se poate scutit de mărăcini și pământ mênênțelat. Unde s'ar arăta torțel (mêtasă) se sapă împregiur

toată luțerna și se presară cu cenușe. Luțerna se cosește prima-dată înainte de ce înflorește, prin mijlocul lui Maiu, de aci încolo tot la 4—5 săptămâni, cositura a doua se lasă pentru semănță. Mai bună și bogată roadă aduce în anul al doilea până la 80 m.m. fân pe un hectar și semănță câte 5—8 hl.

Luțerna suedică (*Medicago falcata*). Se face pe un pământ ușor, văros și mărșos, fie și mai slab, nu este gingașe de frig, vânturi, secetă și caldura. De regulă se cosește odată pe an, trăește pe acel pământ câte 3—5 ani. Pe un hectar aduce 50—60 m.m. fân și 3—5 hl. semănță.

Luțerna de năsip (*Medicago intermedia*). Este bună pentru pămênțe cu umezeală statornică, viețuește dela 3—15 ani, se poate cosi peste an de 2—3 ori. Aduce o recoltă de hct. 60—90 m. m. fân și câte de 3—7 hl. semănță.

Luțerna lupulină (*Medicago lupulina*). Aceasta crește pe fiecare pământ, supoartă cu tărie și clima mai rece. Dă o recoltă de 30—40 m.m. fân și câte 5—10 hl. semănță.

Exparseta (trifoiu hispanic *Onobrichis sativa*). Are trei varietăți: exparsetă care se cosește odată, care se cosește de două ori, și exparseta coronarie. Se face bine unde îi priește viței de vie, poate suporta clima rece și e în stare a suporta multă secetă. Mai ales îi place pământul văros, mărșos și nu atât de bine pe cel năsipos; dar' nu priește pe pământ curat argilos și mărășinos. Exparseta se poate semăna după ori-care plantă, și după dînsa priesc altele, afară de seacă. De regulă pe un hectar se samănă cu mâna 5—7, ear' cu mașina 3—5 hl. în 4—5 cm. adâncime. Este bine ca pământul pe timpul cositului să fie puțin umed, că așa mai ușor otăvește. Ea trăește pe un pământ 5—8 ani, dar' cel mult la 10 ani pământul trebuie semănat cu alte plante. Prin această plantă se întocmește pământul foarte bine așa că se poate semăna fênațul după exparsetă și fără gunoie, dar' se ară cu greu, pentru-că rădăcinile ei sunt groase și intră foarte adânc în pământ.

Unde exparsetei îi priește pământul de pe un juger aduce o recoltă de fân din primul cosit 35—45, din al doilea 50—60 mm., câte 30—35 chgr. semănță și 20 m. m. paie.

Seradela (*Ornithopus sativus et perpusillus*). Aceasta are două varietăți, mai lungă și mai scurtă în tului. Se face mai bine pe un pământ mai umed, năsipos și climă caldă. Se samănă după plante de sapă și de toamnă. Pământul trebuie să fie cât se poate curat de mărăcini, care după dînsa rămâne în stare bună. Fênul se uscă cu multă grijă, căci atât frunza cât și semănță se scutură foarte ușor. Aduce câte 30—50 mm. fân, și 10—20 chgr. semănță.

Lupina (*Lupinus: lutens angustifolius et albus*). Are trei varietăți: galbină, albastră și albă, cele două dintâiu se samănă pentru nutreț, ear' cea albă pentru gunoie verde. Se samănă pe pămênțe argiloase năsipoase și lutoase, însă se fie mai mult uscăcioase. Se samănă mai ales în bucațele tomnatice, ca fructe următoare nu pot fi seacă și cartofii. Un juger dă o recoltă de 35—40 mm. fân și 70—80 chgr. semănță, care se poate întrebuița pentru îngrășatul vitelor.

Spergela (*Spergula: arvensis, vulgaris, maxima, sativa et pentandra*). Așa aceasta are cinci varietăți, care toate cresc și pe un pământ mai slab, năsipos, lutos și îi place multă umezeală. P. ste tot se crede, că este foarte nutritoare, încât întrece trifoiul roșu. Verde nu se poate folosi și cailor nu le place. Crește după alte plante, dar' în pământ nou arat nu priește. Se samănă în Aprilie și în August pe miriștini arate. Un juger dă 25—40 mm. fân, și câte 50—70 chgr. de semănță.

Meiul spicos (*Mohor, Ietaria germanica*). Are mai multe varietăți, care se deosebesc după florile ce posedă. Priește pe pământ ușor și uscat, în climă caldă; umezeala și frigul îi este vrășmaș. Pământul să fie folosit după alte plante de sapă și toamnă, care se lucră adânc și țêrinos. Aduce pe un juger: 30—60 mm. fân, și 50—60 chgr. semănță.

Pimpinela (*Ponterinum sanguisorbe*). Pofteste un pământ năsipos, văros, petros, poate suporta și caldura și răceala, se poate cosi de 2—4 ori pe an și sub zăpadă rămâne verde. Amestecată cu alte semînțe de ierburi și semănță de toamnă dă recoltă bogată. Așa de pe un juger se poate dobândi câte 60—90 mm. fân, și 20—40 chgr. semănță.

(Va urma).

Spălarea lânii.

După-cum oieșii foarte bine știu, unul dintre cele mai însemnate lucruri este curățenia lânii. Lâna abia mai nainte cu câțiva ani, era unul dintre cele mai bune isvoare din economia cu oi, chiar și astăzi, deși peste tot a scăzut mult prețul, totuși este un product, care dă venit sigur. Deși este așa și se știe, că cu cât lâna a fost mai bine păstrată, mai curată și frumoasă, cu atâta se plătește mai bine, totuși foarte mulți oieși de ai nostri, adună niște lâna atât de murdară și bălegoasă, care abia are valoare.

Fiindcă această murdărie aduce cu sine scăderea prețului din interesul bine priceput al oieșilor, se pofteste, ca aceia să pună mai bună grijă pe averea lor.

Neguțătorii și fabricanții de lâna, ca totuși ei să poată ave venit din comerț și lucru, când cumpără luna trebuie să facă comput cu împregiurarea cum este materia și încă după-cum aflai dela un fabricant de postavuri, din două motive.

Odată lâna murdară conține adese-ori la o sută de chilograme 50—60 chgr. ba- ligă ori gunoiu, așa exportul până la Pesta a necurăteniei trebuie să fie extras dela proprietarul de lâna, căci în ne- guțătoria de lâna, n'are lipsă de gunoiu, acela poate rămâne în sat, de unde se exportează lâna, să nu trebească a cheltui cu dînsul fără nici un folos pe tren. Așa neguțătorul în interesul bine priceput, expoartă gunoiul, dar' îl plătește acest gunoiu stăpânul, care vinde lâna. Prețul exportului câte pentru un chgr. de lâna se schimbă între 6—8 cr. Așa cine vinde lâna mai murdară, acela trebuie să plătească pentru murdărie câte dela o mm. lâna fl. 3—3.60, aceasta este pierderea dîntăi.

A doua este știut de ori-și-cine, că lâna murdară trebuie spălată, și cu cât este mai bălegoasă, cu atâta pofteste mai mult lucru. Acuma neguțătorul trebuie să compute la cumpărarea lănei și la chel- tuelile care se poftesc pentru acest spălat, că și cheltuelile aceste se le poată avea dela proprietarul lănei, că adeca se-i plătească mai puțin preț, amăsurat cu cât va mai trebui să cheltuească pentru spă- larea murdăriei din lâna.

Fiind prin aceste adevărit, că necu- rățenia trebuie din greu plătită, proprie- tarii care se deprind cu ținutul oilor, trebuie să se nisuească a produce lâna curată. Și de altcum necurățenia față de oi, imputinează atât în mulțime, cât și în bunătate lâna, adecă murdăria impe- decă mult creșterea lănei, cu cât sînt oile mai murdare, cu atâta dau mai pu- țină lâna și din contră, cu cât sînt mai grijite, mai curate, cu atâta lâna este mai deasă și mai lungă, nu o roade udul.

Lâna din murdărie se poate scăpa pe două căi: ori că oilor se pune pu- rurea așternut ca să nu se murdărească, ori că înainte de tuns se spală oile, până încă lâna se află pe dînsule.

Unde cură mai lipede apă decât prin vâlcelele munților? Așa trebuie dată murdăria undelor, să nu o ducă pentru spălat la valurile Dunării, că costă prea mult pe bietul cioban calea aceea lungă. Abătînd oile lângă vâlcele, păstorii, care și de altcum petrec zilele întinși pe foale, pot spăla cu multă ușurătate așa pe rînd toată turma, apoi să tundă și vîndă mai multă lâna și mai puțin gunoiu.

Din cele până aici înșirate este de- plin dovedit, că interesul proprietarilor de oi pofteste, ca să grijească de cură- țenia oilor, și că lâna înainte de tunsul oilor să o spele de murdărie, de o parte că 'i-se dă preț mai bun, de alta, că și neguțătorii o cearcă mai bine. Nimenea nu creadă, că pentru-ce nu va pute vînde metermăji multe de lâna 'și-a perde vestea și reputațiunea din sat, vîndă mai puțină și bine plătită, aici este dobânda cea adevărată.

Știri economice.

Averi de vînzare. Foaia „Pénz és Föld“ din 1 Maiu nr. 10 publică mai multe proprietăți de vînzare din care arătăm și noi mărimea, prețul și nr. sub care se pot cere lămuririle trebuincioase, dela administrația amintitei foi. Sînt adese-ori casuri, când unele averi prin însoțirea locuitorilor se pot cumpăra și împărți în părțile între inteligență și popor; — apoi cu împrumuturi pe 20—40 de ani se pot plăti în rate. Aceste averi se află:

1. Comitatul Biharia: 1. 408 jugere, cu 90.000 fl. nr. 806; 2. 167 j. prețul 15.000 fl. nr. 3493; 3. 2208 j. 314.000 fl. nr. 3297; 4. 1000 j. 125.000 fl. nr. 5014; 5. 456 j. 30.000 fl. nr. 1827; 6. 1735 j. 500.000 fl. nr. 1461; 7. 555 j. 60.000 fl. nr. 3717; 8. 917 j. 120.000 fl. nr. 4425; 9. 950 jug. 240.000 fl. nr. 4248.

2. Caraș-Severin: 1. 653 jug. 60.000 fl. nr. 9063; 2. 534 j. după cercarea sa spune prețul nr. 1010.

3. Arad: 1. 109 j. 50.000 fl. nr. 6998; 2. 6590 j. 1.600.000 fl. nr. 4202.

4. Torontal: 1. 1211 jugere 290.000 fl. nr. 3298.

5. Timișoara: 1. 5000 jugere 900.000 fl. nr. 4203.

6. Sătmar: 1. 142 j. 25.000 fl. nr. 1425.

7. Sălajiu: 1. 1120 j. 200.000 fl. sau arîndă 7000 fl. nr. 1508; 2. 1400 j. 200.000 fl. nr. 1266; 3. 256 jugere 29.000 fl. nr. 684; 4. 982 j. 72.000 fl. nr. 8344.

8. Clujul: 1000 j. 150.000 fl. nr. 4194.

9. Făgăraș: 267 j. 20.000 fl. nr. 3006.

10. Turda: 722 j. 65.000 fl. nr. 803.

În Transilvania se dă în arîndă o avere de 1650 j., înțelegerea sub nr. 2818.

Venitele din pomărit și legumărit.

Până la ce grad se poate mări venitul pămên- tului prin cultivarea pomilor și legumelor ne dă un exemplu foarte vrednic de imitat ți- nutul Znaim din Moravia. Cireșele mai târzi cu deosebire sînt foarte bun articol de vîndut. Câte un singur cireș de pe care se expediază fructele în: Rusia, Berlin și Hamburg, aduce folos 20—25 fl., încât chiar și cultivarea viiei a ajuns a fi părăsită în favorul cireșilor. Dintre legume mai ales se cultivă spenacul, salata, pîtringei, sfecla, crastaveții și altele. Prin aceasta cultura s'a ridicat arînda pămên- tului încât un singur juger se plătește cu 60—70 fl. Mai ales sînt un articol bun pentru neguțătoria castraveții murați și pregătiți pentru deosebite conserve, încât acest lucru dă cu- prindere la o mulțime de brațe. După-cum arată o statistică în decursul anului 1893 numai pe trenul austriac de mează-noapte-apus din Znaim s'a împovorat 25.000 m. m. de castra- veți afară de crastaveții exportați cu trenul statului și cu carele. În mare măsură se cul- tivă și sîmînțele menite pentru neguțătorie. Din producțiunea linteii se face export de va- goane în Franca, Anglia și America, mai ales unde se află magazinele menite de a vinde pentru provederea marinarilor cu cele trebuin- cioase pentru traiu. Acest exemplu ne dă do- vada cea mai adevărată, că pămênțul bine lucrat este cel mai curat isvor, de unde omul mun- citor poate să-și facă prin sîrguința și păstrare o vieață mai îndestulită.

Prețul cepei în ridicare. După-cum ni-se face cunoscut din Seghedin, în săptămă- nile din urmă s'a ridicat prețul cepelor într'un mod neîndatinat, încât pentru mulți a fost o

adevărată mirare. Această schimbare a venit din Germania, unde în iarna trecută a putrezit multă ceapă, deși era o producțiune de admirat, că se putea cumpăra cu 1 fl. 20 cr. mm. până când în țeară la noi prețul pe meter m. era 4 fl. Din cauză că ceapa din Germania a putrezit, prețul cepei în țeara noastră abia în câteva zile s'a ridicat dela 4—7 florini. Pro- ducătorii încheie țirgul cu oare-care temere că încă va sui prețul, ear' neguțătorii fără în- tocmită plătesc prețul cerut.

Ceapă de plantat din cauza vremii secetoasă n'a fost destul de cercată, a futăzlat cu plantarea. Fiind însă producțiune puțină prețul se ridică mereu, încât firma Reitzer și Sociul din Seghedin vînd meter m. cu 4 fl. Așa prețul în puțină vreme s'a îndoit; dar' se spune că în acest an ceapa de plantat este foarte sănătoasă și frumoasă.

Sămînță de duzi. Fiindcă acum este vremea cea mai acomodată pentru sîmînțarea acestor arbori atît de trebuincioși pentru mî- tăsărit, aducem la cunoștință, că cine ar dori să se îngrijească pentru propriul folos de sî- mînță. Direcțiunea încredințată cu suprave- gherea mîtăsăritului din țeară din orașul Szeg- szárd la cerere trimite gratis, adecă în cînste sîmînță de duzi, cu îndatorirea ca cei ce o cer să o samene. Așa cine dorește trimite epis- tola scrisă fără timbru și va primi sîmînță.

Țirgul de lâna în Losonoz. La țirgul ținut în 9 l. c. se spune că s'a înfășoșat 1800 mm., țirgul din lipsa de cumpărători a fost slab, și mare parte din lâna dusă pe piață a rămas nevîndută. S'a plătit după maja veche lâna mai ordinară cu 50—54 fl., de mijloc 56—60 fl. și cea de prima clasă 76—80 fl. În anul trecut tot la acest țirg s'a plătit lâna cea mai slabă cu 54—60 fl., calitate mijlocie 58—65 fl., ear' cea de prima clasă cu 66—78 fl.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 67. La noi poporul are adu- nată multă lâna și încă foarte bună, dar' n'are cumpărători, care să o cumpere deodată toată și o plătesc și slab, dacă s'ar pute tocni cumva treaba ca să li-se deschidă țirg bun li-s'ar face o adevărată bunătate. Astăzi mai mult cumpără lâna Jidanii, cu un preț de 70—75 cr. oca, care face după măsurile nouă 1¼ chgr., fiindcă poporul de aici o vinde fără a o în- greuna, li-se pare ieftină, vă rugăm a ne cerca ceva piață mai bun

Merișori.

Isidor Saturn, preot.

Răspuns. Am cercat aici în loc pe la fabricile de postav să Vă pot face piață și țirg, dar' înzadar, că toate fabricile răspund: lâna dela Hațeg este foarte murdară, ca să mă convingă 'mi-au arătat lâna trimisă de muștră, adevărat că lâna nu e bine grijită. De altă parte prețul peste toată lumea este scăzut. Fabricanții mai bucuroși cumpără lâna spălată, că nu le costă așa mult. Mai ales lâna din ținuturile D-voastre conține multă unsoare sau grăsime, care odată prin fabrică trebuie scoasă ca să poată fi lucrată în postavuri, apoi aici asemenea fabrică nu au. Laudă 'ți-se cuvine, părinte, că te interesezi de binele poporului să-ți poți mări venitul, dar' nu puteți vinde decât la neguțătorii din loc, care văd lâna. După-cum e prețul în piațe astăzi, vi-se plă- tește amăsurat acelaia.